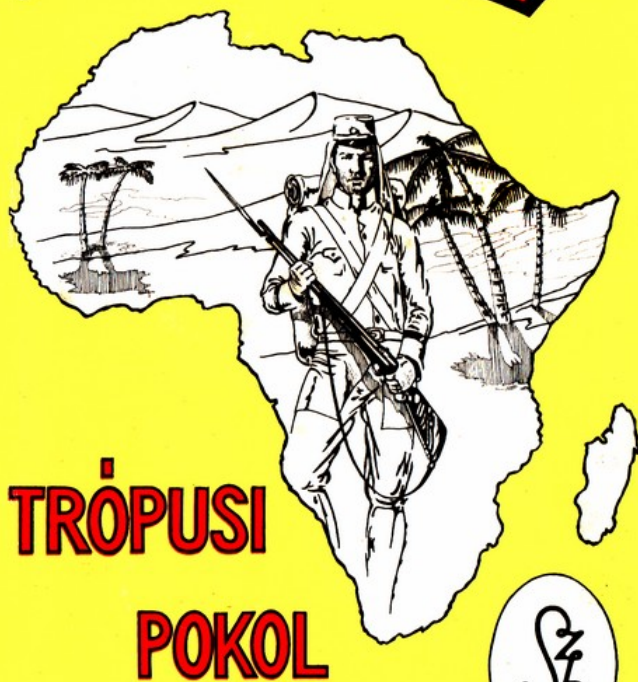

REJTŐ J.

P. HOWARD

TRÓPUSI
POKOL

SZÓRAKOZTATÓ REGÉNYTÁR

REJTŐ JENŐ

REJTŐ JENŐ

Trópusi pokol

SZÓRAKOZTATÓ REGÉNYTÁR

1.

ISBN: 963 81 9903 2 © Rejtő Jenő örökösei

Fedélgrafika: Szukíts Gábor

Felelős kiadó: Szukíts László

1993-89 - Szegedi Nyomda

Felelős vezető: Perényi Ottó igazgató

Bankrablás

A Vieux-Port gránittal kövezett, keskeny átjárójában ponyvával fedett teherautó döcögött ki, legfeljebb harminc kilométeres sebességgel, a belváros felé. A kamion fedetlen sofőrülésén egy csomó zsák keménnyé ázott kúpja alatt gubbasztott a vezető. Mögötte a ponyva alól füttyszó hallatszott és halk beszélgetés. Valószínűleg munkások feküdtek hanyatt a jármű piszkos padlóján, és fáradtan meditáltak a közelgő tél mérsékeltebb munkalehetőségeiről. Vagy az is lehet, hogy állandó alkalmazottai valamelyik szállítmányozási vállalatnak, és ebben az esetben télen is biztosítva van a munkájuk. Ámbátor az ember lehetőleg ne adja át magát minden gyanakvás nélkül kézenfekvő feltevéseknek. Különösen Marseilleben nem tanácsos az effajta jóhiszeműség...

A Cannebière felső szakaszán kikanyarodott a főútvonalra a teherautó, és miután egy ideig a járda mentén döcögött, szép lassan megállt. A köd szokatlanul sűrű volt. Az autóközlekedés jóformán megszűnt, csak néha tűnt fel egy-egy lapos fényű, sárga ködlámpa, és vontatott siklassál eltűnt valamerre.

Vajon mi dolguk lehetett a teherautó utasainak ebben az elátkozott éjszakában a „Loew és Thomas” magánbankház előtt? A ponyva alatt némán feküdtek az utasok. Valami üzemhiba következtében a teherautó négy fényszórója váratlanul kialudt! A sarkon túl egy rendőr húzódott óvatosan a hatalmas biztosítópalota kapujában és figyelt. Mellette, a falon ovális üveglap.

Két órát harangoztak.

A bank redőnye kissé fölemelkedett, a teherautó egyik utasa hosszú füttyjelet adott le, valaki beugrott a ponyva alá, és a sofőr lenyomta a kuplungot, a hűtő megremegett, de a futólépésben közeledő rendőr már hosszú fütttyel süvöltött bele az éjszakába...

A kamion sötét fényszórókkal és teljes sebességgel száguldott a Cannebière-n. A rendőr gumibotja belecsapott az ovális üvegbe és ettől pokoli csöngés támadt a kerületi rádiókészültségen. A sarkon túl egy motoros járőr száguldott az autó nyomában.

A bankrablóknak nem volt szerencséjük. A köd váratlanul oszladozni kezdett, a teherautó útját sorban megszólaló rendőrsípok és a motoros járőr revolverlövésai kísérték. Betetőzte végezetül, hogy még mielőtt a régi kikötő zegzugos utcalabirintusát elérhették volna, szembekanyarodott velük, nagy szirénázással, a Repülő Csoport hatalmas Benz-kocsija.

A teherautó fara nagy félkörben vágódott ki, ahogy hirtelen bekanyarodott az első utcán. Megszólaltak a karabélyok! A ponyva alól vékony cső búj ki, és egy automata pisztoly felelt a rendőröknek: tatatatatatata... A kamion szinte két kerékre dőlve, merész ívben futott körül a Rue Bertrand du Boris járdaszigetei mentén és fékezés nélkül vette a Dome felé lejtő Rue Forbin torkolatát...

A sofőr mellett ülő bandita csendben előrehajolt a szélvédőre, és megnyílt a tarkója. „Dobjátok le! A karomra dől!” – kiáltott hátra a sofőr. Négy kár nyúlt ki, felemelték a halottat, azután egy roppant test parabolája ért véget az aszfalton és nyomukban süvöltő rendőrautó derékban vágta el. - Vigyázz! A Rue de la Murnél!

— Pierre, adjad Bigneck a táskát!...

Akit Pierre-nek neveztek, egy tizennyolc-húsz év körüli sápadt fiú, átadta Bigneck a táskát, és újra mozdulatlanul meglapult. Nem félt, csak valósággal elzsibbadt mindattól, ami vele történt, és körülötte történt. Lassítottak...

A Rue de la Mur zsákutca. De nem épület határolja el, hanem hatalmas palánk, amely mögött ócskavas-telep van. Leugráltak az autóról és átvetették magukat a palánkon. A riadóautó legénysége sortüzet adott le, és utánuk vetette magát. A sortüz csodálatosképpen csak egy embert ölt meg; a sofőrt, amint éppen egy vashordón ugrott át. Hatalmas szaltóval, döngve a há-

tára bukott. Hárman rohantak tovább: Big, Pierre és egy sovány, fekete hajú. Jóval elhagyták a rendőröket. Mikor a telek túlsó végén sértetlenül ugrottak át a palánkon, egy pillanatra megálltak. Bignél volt a táska, ötszázezer dollárral. Jobb felé egy sárga cementblokkház zárta el az utat. A munkásbiztosító egyik kötözőhelye volt, ahol a kikötő könnyebb sérültjeit szokták ellátni a délelőtti ambulancián. A végleg felszálló köd mögött kivillant a hold és fehér fénye végigfutott a ház esőcsatornáján. Az esőcsatorna lefolyóját egy vörös tégladarab támasztotta meg. Big gyorsan kimozdította a téglát, amely mögött vízmosta, mély odú nyílt meg. Ide tolta be az aktatáskát, a téglát újra visszahelyezte, és rohantak tovább. A rendőrök futólépése már nagyon közel dobogott. A menekülés csak egy dombnak kanyargó serpentinúton látszott lehetségesnek. De ez a serpentin a Fort St. Jean citadellájánál végződött! Ide látszott a posztoló szenegáli gyalogosnak meg-megvillanó szuronya.

- Utánam!

Kövezték Biget őrült rohanással.

- Hálté! Qui va la!

Big vadul lihegő mellkasa nekifeszült a szurony hegyének.

— Be akarunk lépni a légióba.

A poszt félreállt. Még jóformán el sem érték a kaszárnyaudvaron át a törzsepület főkapuját, mikor ismét felhangzott mögöttük a szenegáli kiáltása: „Hálté! Qui va la!”

Egy izgatott rendőrkapitány megmagyarázta a szenegálinak, hogy három rablót üldöz, akik erre futottak. A szenegáli biztosította a rendőrkapitányt, hogy este nyolc óta, mióta ő van őrségben, senki sem lépett az erődbe. A kapitány rövid megjegyzéssel válaszolt a szenegálinak, és az az egyetlen szócska, amely kizárólag francia nyelven tűri el a nyomdafestéket, nagyon jellemezte véleményét a légióról, általában a hazudozásról és különösen a szenegáliakról. Azután fáradt legényeivel megindult lefelé a serpentin. A szenegáli két karját puská-

jára támasztotta és köpött egy hegyeset az eltávozottak menet-
irányában.

Megindult a szokásos udvarias ellenségeskedés a rendőrség és az idegenlégió között. És ez alkalommal a rendőrség minden bizonyíték, a rablókra vonatkozó minden közelebbi adat híjával volt. Kérték a kiadatását három embernek, akik az erődbe menekültek, de előzőleg az éjszaka folyamán a Loew és Thomas cégtől egy aktatáskát raboltak el ötszázezer dollárral, amelyet Sir Godfried, a petróleumkirály helyezett letétbe másnap reggelig. Az ezredes sajnálattal közölte a rendőrséggel, miszerint hiányos emberismeretük folytán nincsenek abban a helyzetben, hogy bankrablókat képesek legyenek felismerni, pusztán az elkövetett bűncselekmény alapján. Tehát közelebbi személyleírást kér. A rendőrség azt felelte, hogy három közép-termetű emberről van szó. Az ezredes válasza megint rendkívül udvarias volt. Felhívta a rendőrség figyelmét arra a körülményre, hogy a légiónak igen sok közép-termetű katonája van és legnagyobb sajnálatára ilyen deliktumért sem áll módjában senkit letartóztatni. Azért lelkiismeretesen átkutatták az éjszaka jelentkezett három embert, de miután kétséget kizáróan megállapították, hogy sem a három embernél, sem a kaszárnya épületében elrejtett pénz nincs, közelebbi adatok hiányában, mint ez már annyi hasonló esetben is megtörtént, a vizsgálatot beszüntették.

Újoncok

Pierre kiült egy padra az erődudvaron és lehunyt szemmel a napsugarak irányába tartotta az arcát. Szomorúan gondolt Erikára. Ha Erika nincs, akkor Pierre élete ott folytatódott volna, ahol a dél-francia jó polgári családok fiai általában folytatják életüket. Erika szép volt, sovány, fekete szemű, fekete hajú nő, és az utóbbi időben köhögött. Pierre azt akarta, hogy elmenjen délre, ahol gyógyító meleggel tűz a nap és nem kellene Erikának naphosszat részeg matrózok számára hordani pálinkát a Grand Bar nevű lebuiban. Itt ismerte meg Pierre a nőt. Véletlenül tévedt a kikötőbe, ahová a belső város jobb polgárai csak ritkán vetődnek el. Azután megismerte Erikát a Grand Bárban és törzsvendég lett. A belső városrész nyelvén szólva, elzüllött. Elköltözött otthonról, mert tarthatatlanná vált a helyzete. A Loew és Thomas cég, ahol, mint tisztviselő dolgozott, hamarosan kitette és Pierre Lorien nyomorban tengette életét, de akkor láthatta Erikát, amikor akarta, és ez többet ért neki mindennél. Két vagy három hétig tartott így ez a kapcsolat. Erika arról beszélt állandóan, hogy szeretne jó útra térni, rendes életet élni, de ehhez pénz kell. Honnan lehetne pénzt szerezni? Erika testi, lelki gyógyulása függött attól, hogy Pierre pénzt szerezzen. Egy napon a nő bemutatatta Bigne. Azt mondta, hogy Big távoli rokona. Unalmas vasárnap délelőtt volt és a két férfi együtt sétált a kikötőben. Hozzájuk csatlakozott Tonton, akit Pierre már régebben ismert a Grand Bárból. Pénzről folyt a szó, többek között arról, hogy Pierre Lorien egykori gazdáinál, a Loew és Thomas cégnél nagyobb összegek szoktak letétben lenni a safe-ben. Hogy honnan tudott erről Big és Tonton? Más országokban és más esetekben is kiderítetlen rejtély a bűnesetek nagy százalékánál, hogy a tőke Olimposzáról mi módon szivárognak le pontos értesülések a bűn Hádeszé-be. Pierre Lorien csak hallgatta őket. Erikáról is beszéltek neki, hogy kár ezért a lányért, most még

meg lehetne menteni a tüdejét, és végül egy kocsmában lerajzoltatták vele a Loew és Thomas cég irodáinak alaprajzát. Megjegyezték, hogy gyerekjáték lenne elhozni a pénzt, ha olyan ember segédkezne nekik, aki ismeri a safe kombinációs zárjának rendszerét és nem kelt gyanút, ha megfordul estefelé a házban... Ők az utcáról fedeznék az egészet, s La Mouche apónál szerezhetnének autót...

Ez is és a többi is olyan zavaros volt előtte... A betörés... A robogó teherautó... A lövöldözés és végül a Fort St. Jean...

Szemben egy hegycsúcson állt a Notre Dámé du Garde temploma, tornyán a hatalmas aranyozott Madonna-szoborral, amelynek karján a gyermek Jézus pihent. Harangoztak. Ahogy lepergette maga előtt életének rövid filmszalagát, amely mintegy vetítés közben elszakadtan, valahol a közepe előtt fog véget érni, nagy közönnyel vette tudomásul ezt a lezárt tragédiát.

Big lépett hozzá.

- Add ide az okmányaidat! A rendőrség utána fog nézni az elbocsátott alkalmazottaknak. El kell tűnnie az írásaidnak, mielőtt megkezdődik az összeírás.

- De valamiféle okmányra szükségem van -mondta gyámoltalanul Pierre, miközben odaadta a tárcáját.

- Bízd rám!

Pierre érezte, hogy az idegenlégió környezete sem szünteti meg cinkosai hatalmát fölötte. Visszaült a helyére kimerültén és lehangoltan, szomorú, sovány arcával az őszi nap hűvös sugarai felé fordulva.

Haftl, egy vidám, szeplős kis grazi fiú, miközben pisztráng módjára igyekezett tolakodó bajtársain keresztül a kondérban gőzölgő menázsi felé surrni, naphosszat részeg matrózok számára hordani pálinkát a Grand Bar nevű lebujban. Itt ismerte meg Pierre a nőt. Véletlenül tévedt a kikötőbe, ahová a belső város jobb polgárai csak ritkán vetődnek el. Azután megismerte Erikát a Grand Bárban és törzsvendég lett. A belső városrész nyelvén szólva, elzüllött. Elköltözött otthonról, mert tarthatat-

lanná vált a helyzete. A Loew és Thomas cég, ahol mint tisztviselő dolgozott, hamarosan kitette és Pierre Lorien nyomorban tengette életét, de akkor láthatta Erikát, amikor akarta és ez többet ért neki mindennél. Két vagy három hétig tartott így ez a kapcsolat. Erika arról beszélt állandóan, hogy szeretne jó útra térni, rendes életet élni, de ehhez pénz kell. Honnan lehetne pénzt szerezni? Erika testi, lelki gyógyulása függött attól, hogy Pierre pénzt szerezzen. Egy napon a nő bemutatta Bignek. Azt mondta, hogy Big távoli rokona. Unalmas vasárnap délelőtt volt és a két férfi együtt sétált a kikötőben. Hozzájuk csatlakozott Tonton, akit Pierre már régebben ismert a Grand Bárból. Pénzről folyt a szó, többek között arról, hogy Pierre Lorien egykori gazdáinál, a Loew és Thomas cégnél nagyobb összegek szoktak letétben lenni a safe-ben. Hogy honnan tudott erről Big és Tonton? Más országokban és más esetekben is kiderítetlen rejtély a bűnesetek nagy százalékánál, hogy a tőke Olimposzáról mi módon szivárognak le pontos értesülések a bűn Hádeszé-be. Pierre Lorien csak hallgatta őket. Erikáról is beszéltek neki, hogy kár ezért a lányért, most még meg lehetne menteni a tüdejét, és végül egy kocsmában lerajzoltatták vele a Loew és Thomas cég irodáinak alaprajzát. Megjegyezték, hogy gyerekjáték lenne elhozni a pénzt, ha olyan ember segédkezne nekik, aki ismeri a safe kombinációs zárjának rendszerét és nem kelt gyanút, ha megfordul estefelé a házban... Ők az utcáról fedeznék az egészet, s La Mouche apónál szerezhetnének autót...

Ez is és a többi is olyan zavaros volt előtte... A betörés... A robogó teherautó... A lövöldözés és végül a Fort St. Jean...

Szemben egy hegycsúcson állt a Notre Dame du Garde temploma, tornyán a hatalmas aranyozott Madonna-szoborral, amelynek karján a gyermek Jézus pihent. Harangoztak. Ahogy lepergette maga előtt életének rövid filmszalagját, amely mintegy vetítés közben elszakadtan, valahol a közepe előtt fog véget érni, nagy közönnyel vette tudomásul ezt a lezárt tragédiát.

Big lépett hozzá.

- Add ide az okmányaidat! A rendőrség utána fog nézni az elbocsátott alkalmazottaknak. El kell tűnnie az írásaidnak, mielőtt megkezdődik az összeírás.

- De valamiféle okmányra szükségem van - mondta gyámoltalanul Pierre, miközben odaadta a tárcáját.

- Bízd rám!

Pierre érezte, hogy az idegenlégió környezete sem szünteti meg cinkosai hatalmát fölötte. Visszaült a helyére, kimerülten és lehangoltan, szomorú, sovány arcával az őszi nap hűvös sugarai felé fordulva.

Haftl, egy vidám, szeplős kis grazi fiú, miközben pizstráng módjára igyekezett tolakodó bajtársain keresztül a kondérban gőzölgő menázi felé surranni, nem is sejtette, hogy milyen furcsa végzet közeledik feléje Big személyében. Észre sem vette, hogy a külső zsebében előkészített okmányait Big két ujjal kiemeli és ugyanakkor Pierre Lorien írásait csempészi be helyettük. Ez a Haftl egy jó étvágyú festőművész volt, aki nagybácsijának köszönhette, hogy a párizsi festőakadémiára került. De nem a nagybácsi bőkezűsége idézte elő a kis osztrák nagystílusú tanulmányi lehetőségét, hanem a szigorú osztrák büntető törvénykönyv, amely nagyon rigorózus álláspontra helyezkedik olyan fiatal festőművészekkel szemben, akik jól szituáltak, de fukar felmenő ági rokonaikat súlyos testi fenyítéssel igyekeznek humánusabb felfogásra bírni. Egész rejtélyes, hogy a továbbiakban Haftl milyen módon kapcsolódott be a Korzika szigetén virágzó illegális dohányáru-kereskedésbe, és hogy került a párizsi festőművész arra az ócska vitorlás bárkára, amely Bastia és dél-francia kikötők között bonyolította le a csempészáru-forgalmat. Így keveredett Haftl társaival együtt a francia parti rendőrséggel abba a heves vitába, amelynek igen sok halálos áldozata volt, mivel mindkét fél részéről különböző fajtájú löfegyverekkel argumentáltak. Társai közül valószínűleg csak neki sikerült a zezzugos sziklák között eljutni arra a rejtekhelyre, ahol már máskor is meghúzta magát veszély

esetén. Itt kötözte be könnyebb sérüléseit, megbújta vagy két napig étlen-szomjan, és a rakományból magával hozott tízezer darab kitűnő minőségű Alban Bleu cigarettát egy kimozdítható kőlap alá rejtette. Ekkor már nagyon meleg volt lábai alatt a talaj és Haftl elhatározta, hogy tabula rasat csinál. A nagy spongya, amely Dél-Franciaországban mindent letöröl a múlt táblájáról, ott áll a Cerniche-promenade kezdetén, és úgy hívják, hogy Fort Saint Jean.

Így került Haftl, az Irish stew-ra emlékeztető húslevessel két combja között, az A pavilon lépcsőjére, és elhatározta, hogy ha leszolgálta az öt évet, visszatér majd Dél-Franciaországba és új életét a kőlap alá elrejtett tízezer darab Albán Bleu árából kezdi meg.

- Rangez!

Alig nyelte le a levest, már sorakoztak. Most következett a végleges felvétel. Az újoncok elvonultak egy hosszú asztal elé, ahol mindenkitől elvették az okmányait, beírták az adatait és megkérdezték, hogy milyen néven kéri felvételét a légióba. Ilyen módon az eredeti adatain kívül beírtak egy nevet, amelyet tetszése szerint választott a légionista. Haftl azonnal észrevette, hogy a kezében lévő tárca nem az övé. Csodálkozásra sem volt ideje, és az őrmester már elvette tőle. Mit csináljon? Itt olyan gyorsan és keményen folyt a beírás, hogy nem volt ajánlatos a folyamatot valami egyéni óhaj pauzájával megbontani. A feltűnés sohasem vezet jóra. Haftl vállat vont. Mikor azt kérdezték, hogy milyen néven kíván szolgálni, kijelentette, hogy a Joseph Morgen nevet veszi fel. Így hívták gazdag nagybátyját. Ahogy Haftl saját magát ismerte, bizonyos volt benne, hogy tetteivel nem emeli a név dicsőségét, és gondolta, ez méltó büntetés lesz a fősvény Morgennek. Azt már észre sem vette, hogy a törzslapjának valahol a szélére odabiggyesztették a „Pierre Lorient” nevet is. Haftl, a légió megszentelt hagyománya szerint, a pillanattól kezdve mindenki számára Joseph Morgen volt. Valamivel később Pierre került az asztal elé, átnyújtotta Haftl okmányait, és a légióba, mint Pierre Vermie-

ux kérte felvételét. Ezután kijelölték hálólhelyeiket arra a rövid időre, míg Marseille-ben lesznek, és mindenki kapott egy pohár feketekávé. Haftl sokáig tűnődött még a kopott sárga bőrtárca rejtélye felett, amely saját írásai helyett került a kezébe, de miután semmiféle megoldás nem jutott eszébe, s a rejtélyeket szívből utálta, befordult a fal felé és elaludt...

A Loew és Thomas céget alapjában rendítette meg a rablás. A becsületüket kezdte ki ez az ügy. Néhány rosszindulatú versenytársuk arról suttogott, hogy a cég nem jól állt és a letét összegével sikertelen spekulációkat kellett fedezniük... Ön-betörés...

A kis betevők váratlanul megrohanták őket, a komitensek visszavonták megbízásaikat és a Loew és Thomas magánbank felszámolt. A két barát, régi, konzervatív bankemberek, úgy érezték, hogy gazembereknek nézik őket. Loew vagyonának roncsain családotstul kivándorolt Dél-Amerikába. Thomas ott maradt Marseille-ben. Mániákusan hitte, hogy a tetteseket kézre kerítik. Megrokkant, megtört, került az embereket és szinte eszelősen rágódott a bűnügy minden apró részletén. Leányának vőlegénye, Taurine, felbontotta Thomas Kittyvel az eljegyzést. Taurine kapitány volt a kék huszároknál és a gyanú, amely Thomas nevéhez tapadt, lehetetlenné tette számára, hogy Kittyt elvegye. A Thomas család tragédiája teljes lett.

És a megkárosult milliomos? Sir Henry Godfried, az angol származású amerikai petróleumkirály? Őt nem sújtotta le túlságosan az ügy. Megbízást adott a Pinkerton-iroda legügye-sebb emberének, Manfred Wallisnek, hogy folytasson magánnyomozást. Köztudomású volt, hogy a tettesek mikor jelentkeztek a légióba, tehát könnyen beszerezhető adatok alapján a rendőrség is, Wallis is, Thomas is rájött, hogy a légió második századának emberei között van a keresett három is. Később még megállapítást nyert, hogy a kombinációs zár rendszerét

ismerte egy ember, bizonyos Pierre Lorien nevezetű, régebben elbocsátott tisztviselő, aki az Avenue Magenta 5. szám alatti lakásáról a rablás estéjén eltávozott, és azóta nyoma veszett. A rendőrség keze majdnem olyan hosszú, mint Allahé, de annyiban még különbözik tőle, hogy mindenhová nem ér el. Ilyen hely például a légió is. Sir Godfried kezei azonban már valamivel hosszabbak, különösen, ha megtoldja őket néhány ezer dollárral. Megbízta Manfred Wallist, hogy próbáljon magányozást folytatni. Menjen utána Afrikába a légiónak, mind-egy, hogy mibe kerül, és ha a tettest megtalálja, próbáljon ki-egyezni vele. Ő a félmillió dollárból hajlandó százezret adni, ha az illető megmondja, hogy hová rejtette a pénzt. Elmúlt három hét, és senki sem beszélt többé a dologról. A nyomozás iratait színes zsinórral átkötötték, és az irattárba került.

Menetelj, vagy pusztulj!

A hatalmas, kiégett lapályon egy fűszál sem élhetett. A század a csaknem víztelen Gidi-síkságon menetelt, amely a Magas-Atlasz déli lábánál kezdődik, és csaknem ezer kilométernyire nyúlik dél felé, ahol egy óriási mocsaras vidékkel torkollik az Atlanti-óceánba. A kopár talaj kérges, salétromos felülete görcsösödött meg az őszi lehűlés idején és nem terem meg rajta más, mint a szegényes, ritkás alfafű, meg bogáncs. Tíz hónapon át egyetlen csepp víz sem hull erre a vidékre, és a hatvan Celsius állandó pokla méteres repedéseket feszít a föld testén. A pusztulás csöndje borul a végtelen sík sztyeppére, mely, mint egy roppant kazán feneke, megsokszorozva ontja vissza a ráhulló perzselő forróságot. A puszta egyhangúságát csak a hőségtől, meg szomjúságtól veszett hiénák és sakálok sikoltva, üvöltve vágató kis csoportjai törik meg. A nappali hőmérséklet tíz hónapon keresztül változatlanul hatvan fok Celsius. Még a tuareg hordák is ritkán tévednek erre a vidékre, de a légió útja Nyugat-Afrika felé itt vezet keresztül, mert ha a látszólag közelebbi utat akarná választani, a Nagy-Atlasztól délre, akkor a Szaharán kellene átvágnia toronyirányban. Ez nem kellemesebb, mint a Gidi-pusztá és jóval tovább kell menetelni, amíg keresztülvágná rajta, elérhetnék az Egyenlítő-Afrika választóvizeinek dús növényzetű vidékét.

Egy escadron a második zászlóaljából már több napja úton volt, hogy a Gidi-pusztán át rendeltetési helyére érkezzen. Az escadron két pelotonból áll. Egy peloton körülbelül száz ember. Minden századra jut egy hadnagy és két-két őrmester. Egy század ugyanis két szakaszból áll és a szakasz korlátlan parancsolója az altiszt. Minden escadronhoz hozzátartozik egy kapitány és a géppuskás szakasz, nyolc gépfegyverrel, amelynek mindegyike egy öszvérszerelvényt képez. Az öszvér jobb oldalán megfelelő mennyiségű lőszer van, bal oldalán a gépfegyver, speciálisan Afrika számára készítve: páncélzat nélkül, lég-

hűtéses szerkezettel. A géppuskás osztag parancsnoka csak fő-törzsőrmester lehet. Végül bezárja a menetet a hadtáp: tartalék felszerelés, vezetéklovak és öszvérek, konyha, kórház és az el-maradhatatlan kantin. Kórházkocsi alatt ne értsünk olyan szer-keret, amelyre beteget vesznek fel, mert ilyen alkalmatosság itt nincs, és nem is volna lehetséges. Egy ponyvás kocsi orvossal, műszerekkel, penészsmentesen csomagolt gyógyárukkal, ezt nevezik kórháznak. Aki menetelés közben kidől, és rövid élesztési kísérletekre nem tér magához, az elveszett ember. Az őrzésére hátrahagyott bajtársak kegyelemgolyója az egyetlen segítség, amelyben a hadsereg jóvoltából részesülhet.

Bertil, a kantinos saját maga vezette virágzó üzletét, és csak egyetlen személyt vitt magával, egy fiatal lányt, akiről senki sem tudta, hogy kije, felesége, gyermeke, babája vagy pedig egyszerűen alkalmazottja? A fiatal lányt Lounak nevezték, és bár a legfárasztóbb útvonalakon a kocsi ponyvájának árnyéká-ban üldögélt, az út mégis szemmel láthatólag megviselte. Ber-til, aki pincér, kocsis, kereskedő és vállalkozó volt egyben, jó szívvel viselte gondját.

A menetet egy tipróláncos autó zárta be, óriási fényszóróval, két mechanikussal és egy kis kaliberű gyorstüzelő ágyúval. Legelől megy a kapitány lovon. Még így sem mulatságos az út. Hatvan fok Celsius mindenképpen elviselhetetlen érzés. A me-netelés ugyan könnyebb lovon, de lelkileg nagyobb strapa a kapitánynak, aki egyedül tudja, hogy milyen irtózatossá-messze-ségben vannak még útjuk céljától. Az első valamire való pihe-nőt, két hetet, Namasz-Rumba oázis helyőrségénél tartják, ahol a khenifrai régi karavánút, Timbuktun keresztül Gambia felé ágazik el. Úristen, milyen messze van még! És ember, állat egyaránt a végkimerüléssel küzd máris. Van-e joga hozzá, kér-dezi önmagától a kapitány, egyik embernek ahhoz, hogy bár-miféle érdekközösség céljai miatt több embertársát ilyen bo-szorkánypróbának is beillő menetelésre kényszerítse?

Pierre szeme előtt már régen csak forró, sötét zúgás vonul a környezet képe helyén. Nyakerei és a torka szinte vonaglottak

a lüktetéstől... Testét szúrta a por, fejébe másodpercenként görcs nyilallt bele, és felsőcombjai fájdalmasan megmerevedtek. De a fülei csodálatosképpen világosan közölték agyával az ütemes poroszkálás zaját, a keréktengelyek csikorgását, az egész monoton ritmusú haladás fárasztó orkeszterét és a káplár hangját, aki időnként végigsiet a menetoszlop mellett:

- Gyerünk, pizok bleu! Gyerünk az istenfáját, maga úri csirkefogó! Nom de Dieu!

Az érzéketlen taposógépek, akik körülötte vonszolták magukat, egyszínű portól belepve valamennyien, már jól látták, hogy Pierre elérkezett a mars végére. Ismerős szimptómák: sapkája hátracsúszott, orra és szája oroszlánszerű grimaszba torzult és két fogsora keményen szorult össze.

Belégzésnél ijesztően hörgött, kilégzésnél egy rövid sípoló hangot hallatott. Von Strasser megrázta és a fülébe ordított:-

- Igyon ki mindent a kulacsából! Hallja?

Az agyában pattanásig feszültek a hajszálerék, a tüdejében levegő helyett időnként egy hosszú tör döfött be a légzőcsövén át és vonagló szívmizmai vonakodtak újra összehúzódní. „Szét kell feszíteni a száját!” - kiáltotta valaki, és ezt még tisztán hallotta, azután kizuhant a sorból. „Ez a vég!” - lihegte magában...

...De a sors másképp akarta. Ha Pierre egy órával előbb zuhan ki a sorból, akkor néhány nap alatt szép múmiává aszalta volna a nap, és a két peloton nélküle haladt volna tovább a nagy karavánúton. De a nap már lemenőben volt, és az előírt harminc kilométert megtették, tehát Pierre mozdulatlan teste mellett alig haladt el a fél század, mikor hosszú-hosszú fütty hangzott a kapitány sípjából, nyújtottságával jelezve, hogy nem az óránkénti ötperces megállásról, hanem esti táborozásról van szó és az emberkígyó porfelhőbe vesző elejétől egészen a tipróláncos autóig, megtorpant a menet. Végigszaladt altisztól altisztig a kommandó: „Formez les faisceaux! Sac a terre!” A kígyó teste megvonaglott, szétszakadozott és lejátszódott a légió sűrűn ismétlődő csodája: a fegyverek pontosan gúlába

dőltek, mintha itt egyéb gondja nem lenne senkinek, aztán, mint egy derűs délelőttön a gyakorlótéren, gyorsan sátrakká verik a bardákat. Minden mozdulatuk rövid, praktikus és épp olyan előírásos, ahogy a szolgálati szabályzatban áll.

Pierre mozdulatlanul fekszik. Összesen négy óra alvásra van idő, nem érnek rá betegekkel foglalkozni. Az indulás füttyjelére vagy felkel, vagy ott marad. De valaki mégis felemeli a fejét, valaki mégis rumot tölt a szájába, kinyitja a zubbonyát, megoldja a derékszíját. Pierre nagy sóhajjal kinyitja a szemét és egy kedves, kimerült leányarcot lát maga felett. Lou vette gondjaiba. Megsajnálta az ájult, félig még gyerek katonát. Nedves ronggyal letöröli a port az arcáról. Pierre-nek annyi ereje sincs, hogy megköszönje, de a lány megérti a tekintetét. Úgy fekteti vissza a földre, hogy feje a kenyérzsákjára kerüljön. Azután elmegy és odahozza a menázsiját is. Pierre lassan magához tér, már megszólal rekedt, fátyolos hangon, cigarettára is gyújt, és csodálkozva nézi a leányt. Egészen más, mint Erika, de nagyon kedves az arca. Első gondolata most is Erika. Minden fontosabb eseménnyel kapcsolatban Erika jut az eszébe.

- Mióta szolgál?

- Három hónapja. Ugye, maga a kantinos leánya?

- Nem vagyok a leánya. Csak alkalmazottja.

- Nem lehet megköszönni, amit velem tett. Azt hiszem, meghálálni sem lehet soha.

- Ostobaság. Itt feküdt, hát segítettem magán. Hogy hívják?

- Vermieux - mondta Pierre a felvett nevét. Megszorította melegen a leány kezét és hálásan nézett rá. A leány mosolygott, és elsietett, hogy pálinkát hordjon szét a katonák között. A csillagtalan, sötét afrikai ég mozdulatlanul borult fölējük, hiénák és sakálok gyülekeztek marakodva a tábor köré, de hátborzongató üvöltözésük nem zavarhatta azt az álmot, amelyben ezek az emberek terültek el mozdulatlanul. Pontosan négy és fél óráig aludtak. Mikor a hold a legmagasabban áll, bele-reccsen a némaságba az ébresztő trombita rikoltása, tíz percen belül a bardákból ismét hátizsák lesz, megzörrennek a bakan-

csok, és a hosszú fütty nyomába tovább vonszolja magát a szikes porban vonagló emberkígyó és kezdődik újra az alternatíva: menj, vagy pusztulj!

Namasz-Rumba

Ki hinné, hogy Namasz-Rumbáig mindössze kilenc áldozatot szedett magának átkelési vámul a Gidi-sivatag? Az emberek nem is tudják önmagukról, hogy milyen erősek. Az emberi erők végső határát csak a legfelsőbb hadvezetőség tudja számokban kifejezni, kilométerekben, időegységekben, súly-elosztásban megnevezni. Igaz, hogy ezzel szemben az a hadsereg, amelyet Napóleon kiéhezetten és megfagyva hozott haza Oroszországból, egy sportegyesület díszfelvonulását reprezentálta volna a légiónak ama két százada mellett, amely Namasz-Rumbába érkezett. Ember, állat, ruha, fegyver egyformán szürke volt a portól, cafatokban szakadt le róluk a felszerelés és a katonák átlagos testsúlya negyvenhét és ötvenöt között ingadozott. Pierre, miután átesett az első nagy krízisen, szerencsésen megérkezett az oázisba. Louval való barátsága még jobban megerősödött, miután a lánytól kapott egy kis gézt és zsiradékot, amivel gennyes szemgyulladását éppen annyira lokalizálhatta, hogy ne vakuljon meg. Miután ebbe a szörnyű helyzetbe került miatta, még jobban csüggett gondolataival Erikán. Erika volt az egyetlen, akinek indulás előtt megírta a címét, az új nevét és a századát, hogy levelet várhasson tőle. Azzal a határtalan szenvedéllyel ruházta fel ezt a nőt, amellyel az emberek olyan konokul túlozzák el szerencsétlen cselekedeteik indító okait. Biggel és Tontonnal jóformán alig találkoztak. A két igazi bűnöző és a züllött úrifíú között tulajdonképpen sohasem volt őszinte, benső kapcsolat. Csak a bűn hozta össze őket. Ami még azon felül néha mégis Pierre közelébe kényszerítette a két embert, az a távoli jövő közös tárgya volt: az elrejtett ötszázezer dollár. Megfogadták, hogy ha kiszolgálták az idejüket, együtt mennek érte. Ha alkalom adódik szökésre, akkor együtt szöknek.

A másik kettő már régen elhatározta, hogy nem egyforma arányban fogják elosztani a pénzt, és ha adnak is Pierre-nek

belőle, nem fogják túlzásba vinni vele szemben a nagylelkűséget. Egymás iránt sem voltak valami nagy bizalommal. Big mindennap ellenőrizte, hogy Tonton közöttük van-e, és Tonton nem hagyta magára Biget, ha szabadnaposak voltak. Pierre-re pedig mind a ketten vigyáztak távolról. De volt valaki, aki mind a hármukra vigyázott. Az erős Lopez.

Lopez örvezető spanyol volt. Mint bilincs- és kötőrő járta valamikor a falvakat és egy gyilkossági ügyből kifolyólag menekült a légióba. Nem feltűnően, de állandóan figyelte Biget és Tontont.

Namasz-Rumba ligete jóformán kizárólag katonai bázis. Pierre ide várta az első levelet Erikától, de hiába. Három hónap előtt jött el Marseille-ből, azóta hiába várt levelet. Elkallódott talán a levél? Vagy lehet, hogy Erika beteg. Erika! Erika! Életének milyen végzetes kísérőzenéje ez a név.

Este volt. Az oázis hűs csendjébe néha távoli vadállatok hörgése hallatszott és álmukból felriadt tevék felelgettek rá rémülten. A vad thimiánfű kesernyés, mentolos illata nehezedett a levegőre és a pálmák széles, sötét levelei olykor összezőrdültek egy-egy tovalopódzó majom fürge teste mögött. Észre sem vette a leányt, mikor melléje ült. Csak a hangjára rezzent fel.

- Zavarom, Vermieux?

- Maga sohasem zavarhat, Lou.

Kellemes melegség enyhítette a szomorúságát, ahogy a leányt ott látta maga mellett és önkéntelenül megfogta a kezét. Lou hagyta. A markáns, kemény légionisták között valami megnyugtató társaságot jelentett neki Pierre szinte lírai modora.

- Megkérdezhetem, hogy mi volt azelőtt?

- Mondja - kérdezte válasz helyett hirtelen Pierre, ahogy a leány finom arcába nézett -, hogy került maga a kantinos szolgálatába?

- Én... én segítettem megszerezni az engedélyt, azzal a feltétellel, hogy elhoz magával...

- Hogy bírja ki itt a sivatagban, barommá vált emberek között?

Lou nem felelt, Pierre már régen meg akarta ezt kérdezni tőle, mert feltűnt neki, hogy a lány milyen rémülten és borzadva húzódik el a tréfás katonatenyerek közeléből és mondatai is sokkal finomabbak, választékosabbak voltak, mint az alacsonyabb néposztályból - kiselejteződött kantinosnők otromba frazeológiája. Miután a lány nem felelt, nem is kérdezte tovább. A gyarmati hadseregben nem szokás furcsaságokat firtatni. Mindenkinek van titka. Az egész földrész, forróságával, dzsungeleivel, mocsaraival és pálmáival maga a Titok volt, anyagba formálva. A lány is szeretne volna még egyszer megkérdezni, hogy a gyerekes külsejű Vermieux-t miféle balsors tornádója sodorta ide, de miután ő maga zárkózott volt, úgy érezte, nincs joga a fiatalember bizalmához. Csendben ültek, egymás mellett az afrikai ég dermedt sátra alatt, szívükben balsejtelmekkel úgy érezték, hogy ismeretlenül és egymás előtt zárkózottan is jólesik csendesén megszorítani egymás kezét és úgy ülni szótlanul.

A Csád-tóhoz expedíció érkezik

Tíz nap alatt elérték a Szaharának azt a dél felé húzódó, nagy kiterjedésű horpadását, amit a földrajztudósok deflációnak neveznek. A hőség olyan elviselhetetlen volt, és a terep annyira rosszabbodott, hogy óránként nem öt perc, hanem negyedóra pihenőt tartottak. Most már mindannyian tudták, hogy útjuk a Csád-tóhoz vezet. Mióta Franciaország birtokába vette Kamerunt, egyre újabb és újabb garnizonokat létesített, hogy a hatalmasan kiegészült egyenlítői-afrikai territóriumát a Csád-tó és a Kongó között biztonságosabbá tegye, és jobban kihasználhassa. Óvatosabb és kíméletes menetteléssel, emberáldozat nélkül jutott el a két század Agadesz oázisába, ahonnan már megszakítás nélkül vezetett tovább az út, illetve az úttalan sivatag a Csád-tóig.

Agadesznél némi meglepetésben volt része a légiónak. Egy expedícióval találkoztak. És ez volt a legfurcsább expedíciók egyike a világon. A tevehajcsárok és néger szolgák naphosszat a hasukon feküdtek és aludtak, mindenki akkor kelt fel, amikor akart, abból evett és annyit, amiből és amennyit megkívánt, az öszvérek száma aszerint váltakozott, hogy az expedíció hajcsárai milyen sikerrel loptak új állatokat azok helyett, amelyeket tőlük hajtottak el, senki sem parancsolt senkinek, mindenki ordított mindenkivel, és a táborozás formációja annyira nem emlékeztetett semmiféle hasonló pihenőállomásra, hogy a kapitány, midőn messzelátójával megpillantotta azt a szabálytalan, furcsa foltot, amit öszvérek, emberek és sátrak egymás hegyen-hátán alkottak, meglepetten szólt hátra az őrmesternek: „Mondja csak, mon chef, mi az istencsudája lehet az az izé ottan?”

Az őrmester úgy vélte, hogy a kóborló glaua törzsből való szent vakok egy csoportja van ott, mert az innen is látszik, hogy szemük világa nem lehet az illetőknek. Midőn végül

megtudták egy jámbor berbertől, hogy az ott szemben egy expedíció, percekig nem jutottak szóhoz a csodálkozástól. A kapitány első dolga volt, hogy letáborozás után kiküldött egy altisztet az expedíció papíraiért. Vadul káromkodott, mikor látta, hogy az írások tökéletesen rendben vannak. Valami lepkefogó egyetemi bolondot eresztettek rá a Szaharára. Wallis Manfred tanár úr (a philadelphiai egyetem tanára, számos akadémia levelező tagja) nem jöhetett személyesen, mert súlyos beteg. „Gondolhattam volna”, sziszegte a kapitány, aki, mint általában a gyarmati tisztek, nem volt túlságosan elragadtatva a pacifikálatlan területeken mászkáló tudósoktól. Mindenbe beleütik az orrukát, és ha valami bolond tuareg véletlenül levágja a fejüket, akkor a lapok hetekig cikkeznek róla. No hiszen, érdemes is lármát csinálni az ilyen fejekért.

Meglátogatta a tanár urat. Kemény dolga volt a korbácsának, amíg a lézengő, részeg bandán keresztülverte magát a fősátorig. Sűrű légyraj zsongott a rosszul takarított sátorban, a tanár úr nagy lázban feküdt és a sátor földjén közömbösen maga elé meredve ült egy arab szolga, mezítelen lábszárait vakargatva. A kapitány nem is köszönt.

- Mondja, az Istenért, maga szerencsétlen, minek jött ide?
- Örülök a szerencsének... kapitány úr... Manfred Wallis vagyok, a bostoni egyetemről... az Egyenlítői-Afrika rovarvilágát akarom tanulmányozni.
- Csodálom, hogy komoly tudós létére így nekirohan fejjel a biztos halálnak. Maga mellé adok húsz embert, azok majd rendbe szedik a karavánját és visszavezetik Namasz-Rumbába. Onnan pedig igyekezzék hazajutni.
- Sajnálom, kapitány úr... én expedíciómmal a Csád-tóhoz megyek...
- Én pedig sajnálom, de ilyen lezüllött hordát, mint a maga karavánja, kötelességem a saját érdekében, ha tetszik, ha nem, visszaszállítani Észak-Afrikába.
- Ha nem csalódom... ön most a második századdal érkezett? Nemde, Nicole kapitány úr?

- Az vagyok - mondta csodálkozva a tiszt.

A lázas arcú, lihegő ember levelet vett elő a zsebéből és átadta.

- Van önhez egy ajánlólevelem a hadügyi államtitkártól.

A kapitány elolvasta a levelet és összegyűrte, de úgy, hogy ropogott belé az ökle, azután szó nélkül visszament a századához.

- Hé, káplár! Magához vesz húsz embert, átmegy abba a boldondházba, mindenkit addig pofoz, amíg rend lesz. Ott marad, és velük együtt kíséri őket a Csád-tóig, hogy az a mennydörgős istennyila...

Bement a sátrába, darabokra tépte a levelet, és úgy rúgta oldalba a kutyáját, miközben az államtitkár úrról tett említést, hogy a szegény szlugi vonítva húzódott a ponyva legtávolibb sarkába.

Ahogy közeledtek a Csád-tóhoz, a sivatag képe egyre változatosabb lett. A sztyeppéken mind sűrűbb lett a bozót, és néhány dombhajlás után a látóhatár egyetlen vastag fekete vonallá változott; Közép-Afrika őserdőhálózata tűnt fel. Ha déli szél volt, már dúsan hömpölygött feléjük a dzsungel pinceszagú párája, magával hozva az évezredek óta rothadó talaj dögletes leheletét. Pierre most már megtanulta a menetelés egy újabb borzalmas válfaját: magas lázzal, hidegrázásban vergődve vonszolni magát, és ha néhány órára jobban lett, megismerkedett a kininsüketség érzésével: a fülében zúgó, csengő-bongó, csilingelő harangok és csengettyűk templomi orkeszterével.

A Bar-El-Ghazal völgyében, amely őserdők között a vidék egyetlen egészséges változata volt, kéthetes kényszerszállórendezést rendeztek, mert a legénység hetven százaléka maláriás volt. Pierre ezt az első maláriás rohamot olyan erővel kapta meg, hogy napokig önkívületben feküdt... Mikor felnyitotta a szemét és magához tért, Lou arca mosolygott fölötte és egy vi-
zes kendővel törölte arcáról a verítéket.

- Jobban érzi magát? Láza már nincs.
- Mióta fekszem? - kérdezte és olyan idegen csengése volt a hangjának, mintha a sátor távoli sarkából szólalt volna meg valaki.
- Tizenkét napja. Azt mondta az orvos, most már rohamosan fog magához térni. Csak az első attak ilyen súlyos.
- És maga? Maga állandóan itt ült nálam?
- Ha szabad időm volt. Mondja, ki az az Erika?

Pierre lehunyta a szemét és összeszorította a fogait. Sokáig voltak így csendben. Azután ruhasuhogást hallott és egy jól ismert neszt: mikor a sátornyílás felemelt lapja visszaesik a távozó után.

Még egy látogatója volt, aki betegsége alatt is többször felke-reste: Von Strasser. Von Strasser magas rangú tiszt volt a német hadseregben és ismeretlen okok miatt kénytelen volt meg-válni a szolgálattól, elhagyni a hazáját. Mint közlegény szolgált a légió második századában, és ha csak lehetett, oltalmazta a jóformán még gyerek Pierre-t.

Wallis tanár expedíciója a légióval együtt töltötte a kényszerszá-borozást. Valamivel távolabb, ahol a Bar-El-Ghazal völgye ka-nyonná keskenyedik két domb között, álltak az expedíció sá-trai. Utak, vagy ösvények ezen a vidéken teljesen ismeretlenek voltak. A parkszerűen elszórt bozótok között ritkás facsopor-tok, paratölgyek és kaktuszok adtak árnyékot. A ledőlt fatör-zseken burjánzó aljnövényzetet úgy kellett szétszaggatni járás közben. A kandeláberszerű majomkenyérfa egy sűrűbb cso-portja közül táborozott a „tudós” megrendszabályozott hordá-ja. Lopez őrzető és húsz embere elegendőnek bizonyult a karaván rendjének biztosítására.

Manfred Wallis is kiheverte az első lázrohamot, és ideje legna-gyobb részét a jókedvű Haftllal töltötte el, aki a kivezényelt húsz légionista közé volt beosztva. A festőművészből lett csempész saját szavai szerint úgy élt, mint a Kék Úristen Bajor-országban. Persze Haftlnak fogalma sem volt arról, hogy Wal-lis Manfred lepketudós úr egy sürgönyt őriz a belső zsebében,

a következő üzenettel: „Pierre Lorient néven törzskönyvelt légionista okmányainak beszoigáltatása után a Joseph Morgen nevet vette fel. Ez a mi emberünk. Sir Godfried.”

Haftl Wallisszal feküdt a sátor hús mélyén, hallgatta a rádiót és két kézzel tömte magába a maniókalisztból készült, jóízű, édes kusz-kuszt.

- És mondja, kedves Morgen barátom - folytatta Wallis taktikusan -, hogy került maga a légióba?

- Egész rendkívüli módon - felelte az osztrák -, jelentkeztem a toborzóhelyen.

- Na igen, igen, vegyen azokból az angol cigarettákból és igyon egy kis konyakot... Valami lehetetlenné tette a helyzetét a társadalomban... Nem?

- Uhum... - felelte teli szájjal Haftl, azután vett azokból az angol cigarettákból és töltött magának konyakot is. Kintről öszvérek ordítása, hajcsárbotok pufogása hallatszott és Wallis a mennyezetet nézve tűnődött. Nehéz fiú, az biztos. De majd lassan, lassan...

- A legtöbb ember úgy jut a légióba, hogy megkergül egy csomó rendőrtől és véletlenül belelő az egyikbe, vagy ilyesmi...

Haftlnak torkán akadt a füst és köhögni kezdett. Tud ez valamit? Egy rendőrt kilukasztott, az biztos. De mi köze ehhez ennek a vén bogárvadásznak?

- Magam is hallottam eseteket - folytatta Manfred joviálisan. —, mikor üldözés közben agyonlövik a rendőrt, elrejtik a zsákmányt és beállnak a légióba.

Haftl elhúlt. Mit akar ez? Tud valamit az ő elrejtett cigarettáiról? Vagy csak úgy vaktában kérdezget?

- Tudok eseteket...

- Menjen a fenébe az eseteivel! Mert magához vágom ezt a téasztás köcsögöt! - ordította az osztrák. - Mi köze magának ahhoz, hogy ki miért jött a légióba?

„Taktikusan, taktikusan!” - mondogatta magában Wallis.

- De, kedves Morgen úr, ne legyen ideges, vegyen abból a datolyából...

- Az ördög vigye a datolyáját, magával együtt, tudja?! És hagyjon engem békén! - úgy emelte fel a mázas edényt, amiben a kusz-kusz volt, hogy Wallis úr minden taktikája csődöt mondott ijedtében, és boldog volt, mikor a megdühödött kis osztrák otthagya a sátrát. Mindenesetre eredményesen végződött az eszmecsere, mert semmi kétsége nem lehetett aziránt, hogy vendégét nagyon érzékeny pontján találták el az adatai. A többi most már csak taktika dolga, mondta megelégedetten magában, és újra bekente chinolin-kenőccsel a szúnyogcsípte combját.

Haftl, a változatosság kedvéért este a kantinban tömte magát, ahol Lou számlájára kosztolt. A garnizon meg volt győződve róla, hogy a „finomkodó” kantinosleánynak tetszik Joseph Morgen. Ha nem volt más dolga, egész este Haftllal ült, beszélgetett vele, és minden jóval tömte a kuglivá hízott kis katonát.

Pierre gyakran nézett át hozzá. Ő azt hitte, hogy Lou iránta érez vonzalmat, és nem értette, hogy mi köti ehhez a léha kis emberhez? Tontonnal és Biggel volt találkozója a kantinban, hogy megbeszéljenek valamit, de azután nem bírta nézni, ahogy Lou az osztrákkal flörtöl és kiment az udvarra. Éppen a káplárba ütközött.

- Halló, Vermieux! Jöjjön velem az irodámba! Megérkezett a posta, segítsen nekem szortírozni!

Az erőd, amelyben leváltották a helyőrséget, hogy egy évig itt maradjanak, Fort Lamy volt, a Csád-tó déli lefolyásánál, ahol a hatalmas Sári-folyó ömlik a tóba. Ez a helyőrség már a francia Kongó vidékét ellenőrizte és jóformán egy ősvadon közepén feküdt, a bantu négerek földjén. Mocsaras rész volt, de a forró égővi őserdőben nincs süppedékes tőzegláp, inkább a papiruszbozótok és az áttörhetetlen hydrofilis kúszóhálózat jelzi a mocsarat. A tájék, az emberek, az éghajlat, az egész környezet némán, ellenségesen, halálosan fogta körül ezt a kis francia helyőrséget, mintha minden pillanatban meg akarná fojtani. Egy szakasznál kevesebb ember nem mehetett sétálni és két ki-

lométernél messzebb senki sem távozhatott élete veszélyeztetése nélkül az erőd körzetéből. Ez itt valamikor Lundaország volt, a leghatalmasabb fejedelemnek, Muata-Javónak a birodalma, és Afrika területén sehol sem gyűlölik olyan babonás irtózáttal, olyan fanatikus vérszomjassággal az európaiat, mint itt, az Ubangi-Sári őserdeiben az emberevő nyam-nyamok és a törpe pigmeusok, akik hullaméreggel preparált nyilaik hegyén a láthatatlan, gyorsan ölő végzetet tartják készen minden cserje, minden kórákás mögött. Itt nem is a láz, nem is a csontokat őrlő általános reuma pusztít, hanem az idegbaj. A halálos, nagy csönd, a dús lombú fák izzadó bőrlevelein leselkedő fantomok s penészszagú párái a földnek, valami furcsa ragályos melankóliát tenyésztenek ki, amelynek következtében sokszor járványszerűen lép fel az öngyilkosság és az ámokfutás.

Neki nem jött levél. Szórakozottan rakta szét a borítékokat, minden szakasz számára külön rekeszbe. Egyszerre ismerős írást pillantott meg. Bignek szolt a levél. Megismerte Erika kézvonásait: Szórakozottan húzta végig hüvelykujját verejtékező, sárga homloka előtt. Mi ez?... Úgy érezte, hogy rögtön fel kell bontani a levelet. De nem neki szólt. Neki nem írt Erika. Miért írt Bignek? Egy barna kéz elragadta előle a borítékot és újabb csomót nyomott a kezébe. Forgott körülötte minden, és a gyomra émelygett. A lába úgy megremegett, hogy le kellett ülnie. Mi ez?...

... A kantinban már várt rá Big és Tonton. - Hol a fenében csavarogtál? Nem itt fogunk beszélni, hanem kimegyünk sétálni.

... Miért nem kérdezi meg? Miért nem kérdezi meg egyenesen Biget, hogy mit jelent az a levél?

Nem kérdezte. Cinkosai már kezdettől fogva durva, idegen emberek voltak számára. Csak a közös bűn kötötte össze őt velük. Mit kérdezzen? Talán ő is kapott levelet, de ellopták, vagy elveszett, és most Erika Bignél érdeklődik. Vagy nem? Akkor vár és figyelni fog. Valamit titok lenne itt?

Közben a két cinkosa beszélt. Elhatározták, hogy meg fognak szökni. Kérdezik Pierre-t, hogy velük tart-e?

Ha átkelnek a Sári-folyó túlsó partjára, egy ugrásnyira vannak Nigériától. Jolában már biztonságban lennének, az angol terület és a Benue-folyón lehajózhatnak odáig, ahol elérik a kánói vasútvonalat... Csak homályosan értette, hogy miről van szó, de mindenre beleegyezően bólogatott. Holnapután a lepketánár táborába vezényelik őket felügyelni. Ott lophatnak öszvéreket és élelmiszert. Megbeszélték egy pigmeus főnökkel, hogy átvezeti őket Joláig, hol biztonságban lennének... Nekik kötelességük hívni Pierre-t is.

Itt összenéztek egy jelentős pillantással, úgy, hogy a fiú nem vette észre. Pierre mindenbe beleegyezett. Közben kínzó tépelődéssel csak Erikára gondolt és egyikük sem vette észre, hogy fától fához osonva valaki figyeli őket és igyekszik elkapni egy-egy szót a beszédükből: az erős Lopez volt.

Szökés

Délelőtt volt. Lopez örvezető elindult húsz legénnyel a tanár táborába, közöttük Big, Tonton és Pierre. Pierre szeretett volna Louval beszélni, szeretett volna elbúcsúzni tőle, vagy legalább búcsúzóul megfogni a kezét. Egy percre most úgy érezte, hogy nagyon rossz neki elszakadni a leány közeléből, de miután erre nem volt alkalma, csak összeszedett sebtében néhány holmit a ládájából, amiket feltűnés nélkül magával vihetett, és követte társait.

A tanár még eddig egyetlen lepkét sem fogott, ezzel szemben sikerült neki a kis Haftl-t újra kibékíteni, és a napról napra pimaszabbá váló kövér osztrákot újra traktálhatta a sátrában. Lassú, de biztos taktikával férközött Wallis a közlegény bizalmába.

- Nézze, Morgen, a szerencsáját csinálhatja meg, ha őszinte lesz velem. Maga fegyveresen összetűzött a marseille-i rendőrséggel. Nem? Csak gondolkozzék. El is rejtett valamit valószínűleg...

Hm. - gondolta Haftl. Lehetséges, hogy a tízezer hiányzó cigaretta miatt utána küldtek valakit ide, a vadonba? Végre is az állam kezei nem csak hosszúak, hanem kapzsiak is.

- Nézze, tanár úr, ha annyira érdekli, elárulhatom, hogy összetűztem a rendőrséggel, meg volt is mit elrejtegetnem. De ha erről a históriáról még egyszer faggatni kezd, akkor a hasába szúrom a rohamkésemet. Adjon cigarettát.

„Helyben vagyunk”, gondolta Wallis Manfred. „Nem fogom faggatni. Valahogy szépen elviszem magammal, és ha, mint szökött légionista, a hatalmamba került, azt csinálom vele, amit akarok.”

Fort Lamyból áthallatszott a messzire recsegő takarodó trombita hangja. A dzsungel bokrai megelevenedtek, nyugtalan fénypontok villogtak elő mindenhol: kóbor vadállatok szemei. Valahol egy kakadu rikoltott, olyan hangon, mintha

átvágott torkú ember kérne segítséget, közvetlen közelben egy párduc hördült fel és a megbéklyózott öszvérek idegesen kapáltak félelmükben.

Von Strasser szokása szerint a szabad ég alatt feküdt le, de nem tudott elaludni. Váratlanul arra lett figyelmes, hogy a légénységi sátor hátsó falából egy késpenge ütközik ki, végighasít, és a nyíláson valaki óvatosan csúszik kifelé. Hárman kúsztak ki a sátorból. A sötétben is megismerte az egyikben Pierre lányosan karcsú alakját. Az őr a sátrak frontális oldalánál állt, tehát nem vehette észre a hátsó ponyván keresztül kimászókat. Von Strasser kíváncsi volt, mit akarnak ezek! Lassan utánuk lopózott jó távorról, a földön fekve.

... Big kúsztott legelől. Indián módra haladtak, kéz- és lábfejükkel nagyon lassan tolva magukat, anélkül, hogy térdüket behajlítanák. Az öszvérek közelében egy nyolc méter átmérőjű, több száz éves adansonია törzse mellett felálltak.

- A jobb oldali öszvér kötőfékjét vágom el - suttogeta Big -, ti a két mellette állót. Rajta!

Ebben a pillanatban hatalmas árnyék toppant eléjük az öszvérek közül. Az erős Lopez volt. Elvesztek.

- No, mi az, közlegény urak?! Búcsú nélkül akarjátok itt hagyni a légiót?

Egy ideig elégedetten élvezte a három ember meglepetését. Ha bárki más áll előttük, Big és Tonton bizonyára megpróbálnak végezni vele. De szemtől szembe az erős Lopezzel semmi esélyük sem lehetett.

- Nekem most át kellene adni titeket az őrségnek - mondta az őrvezető -, onnan a hadbíróshoz kerülnétek és végül a Stanley-Pool mocsaraihoz megdöglönni... Fel a kezekkel! - és a revolvere máris rájuk szegeződött. Tehetetlenül álltak az óriás előtt. Lopez elnevette magát.

- Na, ne féljeteK, fiókáim. Én is veleteK megyek. A Fort St. Jean óta figyellek benneteket. Ott ültem azon az éjjelen mellettetek a padon, mikor jelentkeztetek. Régen tudom, hogy kik vagytok! Kihallgattam egy pár beszélgetéseteket is. Kezdettről fogva

vártam, hogy mikor próbáltok megugrani. Jövök én is veletek. Az ötszázezer dollár negyedrésze az enyém. Mert én mindent tudok, uracskáim. Nos? Menjek veletek?

... Tíz perc múlva Von Strasser nyugodtan kúszott vissza a hálólé helye felé. Négy ember, lopott öszvérekkel és készletekkel óvatosan csörtetett át az őserdő bozótjain...

Az elefántok tisztásán állt a mezítelen pigmeus, egy fának dőlve. A lábujjait fel és le mozgatta a lágy humuszban. Egy méter magas lehetett. Ormótlan feje volt, nagy hasa és görbe lába. Tegezével és íjával úgy nézett ki, mint valami torz Ámor. Lándzsája mellette állt, a fához támasztva. A fehérekkel egy szót sem váltott. Mikor megjelentek a négy öszvérrel, a törpe méltóságteljesen megindult előttük egy keskeny csapáson. Olyan gyorsan haladt, hogy alig tudták követni az apró pigmeust. Hajnalra kiértek az őserdőből, a televényes föld alacsonyra vert párájának füstszerű nyújtózásában elérték a Tuburi mocsarat. Piros virágú oleanderek, óriási kaktuszok, kávécsérjék, dús jázmin- és mimózasövények pompáztak a szívós zöld iszapból, de mindenütt borzalmas, síri magányosság: ez az őserdő mocsara. A levegő és a víz mérgezett. Fojtó kék ködön keresztül ibolyaszínűen borong a nap, amelynek roppant hevétől izzik és forr az olajosnak tűnő sárréteg. Állat nem jár ide inni, madarat nem látni. Csak nagy, fekete vízi kígyók siklanak néha, és bambukfák bolyhos, kemény papírra emlékeztető levelei hallatnak valami furcsa zajt, ha megmozdítja őket az áthaladó kis karaván. Pierre szédül és émelyeg. „Ezt a kölyköt minek hoztátok magatokkal”, suttogja Lopez. „Mert mindent tud”, feleli Big. Megértő pillantásokat váltanak.

A pigmeus olyan biztosan jár a mocsár vékony ösvényén, amelynek két oldalán a feneketlen halál leselkedik, mintha aszfaltos úton sétálna. Valamennyien kissé rosszul vannak.

- Szeretnék valamit kérdezni tőled, Big - fordult Pierre a társához.

- Mit akarsz?

- Te szoktál Erikától levelet kapni?

- Igen - feleli egyszerűen.

A pigmeus megáll, és messze néz lábujjhegyen, nyakát erősen nyújtogatva a föld alacsonyan terjengő, pállott gőzei fölött. Azután bólint, és újra megindul.

- Nem tudod, kérlek, hogy miért nem ír nekem is Erika?

- Mert nem törődik veled. - Ezt is keményen mondta. Provokálóan.

- És miért ír neked?

- Mert a feleségem. Te hülye! Téged csak azért bolondított, mert kiszemeltünk, hogy a kombinációs zárat felnyisd. Én kértem meg rá, hogy bolondítson téged.

- Nem igaz! - kiáltotta és megragadta Biget a zubbonyánál. Rövid ívben csapta orron, szájon Big ökle. Ezer tüzes szikra villant fel a szeme előtt, lezuhant az iszapos földre és ájulása előtt még összefutott egy pillanatra szájában a zöld talaj kesernyés íze, miközben egyre távolodva susterogtak feléje a menekülők fölött megrezdülő nagy bambuklevelek...

A hat méter magas adarfűben haladtak, nagyon óvatosan, mert ez az ősrét tele volt kígyókkal. Készleteik már fogytán voltak, de a törpe néger megnyugtatta őket néhány kézzel, hogy közelednek utuk végcéljához. Hajnalban az utolsó adarfű-csomót tolták szét maguk előtt, és szemben egy tisztáson feltűnt Jola, a Benue-folyó partján.

A pigmeusnak odaadtak negyven mattakót, a kialkudott díjat, és a kis néger, karjára csatolva a rézkarikákat, lándzsájával minden lépésnél maga elé ütve, megindult méltóságteljesen visszafelé. A három cinkos öszvéreivel bekocogott Jolába. Ez a pacifikált néger falu már nem rejtett rájuk nézve veszélyt, túl volt a francia határon, Nigéria tartománya kezdődött itt, amely angol fennhatóság alatt áll. A falu lakói barátságos halászok voltak, luma törzsbeli négerék, főnökük, Szokota király, kész-

ségesen ajánlkozott, hogy a négy málhás öszvér fejében ellátja őket a szükséges mennyiségű maniókagyökérrel és saját csónakján viszi valamennyiüket Lokodsába, ahol a Benue a Nigerbe ömlik, és állomása van annak a vasútvonalnak, amely Kanóból, a rabszolgaparti Lagos kikötőig megy. Ez volt utuk főcélja. Az éjszakát Szokota király falujában töltötték, és hajnalban őfelsége saját legmagasabb mancsaival ragadta meg a kormánylapátot, hogy utasait a sziklazátonyoktól és krokodiloktól hemzseggő Benue folyón ellavíroztassa Lokodsáig. A magas partok között sellőről sellőre bukó sebes sodrású folyón valóságos művészet volt kormányozni cédrustönkből vágott ladikjukat. Szokota a csónak orrában állt hosszú lapátjával és biztos kézzel vezette őket a szirtek között. A víz mindenütt fekete pikkelyek körül gyűrűzött, és az ocsmány krokodilusfejek csónakjuk pereme körül lapultak össze undok csattanásokkal. Említésre méltó esemény csak egy történt útban Lokodsáig. Lopeznek átnedvesedett a nadrágja a becsapódó hab-fodrocskától és felemelkedett, hogy arrább üljön, de közben megbilient a csónak. Big mintha segíteni akarna, utánakapott... Utánakapott, vagy meglökte, ezt nehéz lett volna eldönteni, annyi tény, hogy Lopez kifordult a csónakból, de sikerült egy kiemelkedő szirtet átkarolnia a hullámok között. Kétségbeesetten kapaszkodott és segítségért kiáltott. Szokota kezében megrendült a kormánylapát, mikor észrevette a vízben vergődő embert, de hirtelen egy revolver csöve szegeződött legmagasabb hasának és valaki ezt sziszegte:

- Gyerünk? Evezz tovább? Előre!

Őfelsége rémülten vezette tovább a csónakot, és egy fürge krokodilus a közelben már megpillantotta a szerencsétlenül jártat. Estére Lokodsába értek és éjfélkor már útban voltak Lagos felé a Kanóból közeledő vonattal...

Az utolsó forduló

Egy viharos éjszakán eltűnt az egész expedíció és velük együtt eltűnt Joseph Morgen közlegény is. Erről az eseményről legfeljebb Sir Godfried tudott volna magyarázatot adni, aki New Yorkban a következő kábelt kapta: „Nevezettel szerencsésen megérkeztem Kanóba, siker biztos: Wallis.”

Pierre felemelte arcát a Tuburi mocsár zöld iszapjából. A feje zúgott, halálosan bágyadt volt és csontjai hasogattak. Körülötte a halálos némaság, a dús, színes virágú, pompás, de mozdulatlan tájék, ahová nem járnak vadállatok inni, és egyetlen madárcsipogás sem hallatszik. A mérges gőzök bódulttá tették. Csak azért tért magához, hogy félálomban ráeszméljen: ez a könnyörtelen, rideg, kikerülhetetlen vég. A nap már lemenőben volt. Lassan visszahanyatlott a földre és újra elvesztette eszméletét.

Arra tért magához, hogy mozgásban van. Orra és szája egy nedves kendővel volt átkötve, a lábát bokában, két karját csuklóban egy öszvér testén hurkolták át. Így szokták errefelé a sebesülteket szállítani. Az öszvért valaki lépésben vezette a kötőféknél. Az ájulásból mély álomba merült ezzel a mozzanatnyi átmenettel.

Azután újra kinyitotta a szemét. Egy raffia-kunyhó mélyén feküdt, hűvös vízzel mosták az arcát. Felvetette pillantását, és mintha egy régi álmot látna újra. Lou arca hajolt föléje, majd valahol távolabb Von Strasser sovány, nyugodt vonásai fordultak kíváncsian feléje. Jolában volt, Szokota király kunyhójában. Felült.

- No, most már nem veszíti el többé az eszméletét - mondta von Strasser. - Az ütést fel se vette volna, de a mocsár mérges párái nehezen szívódnak fel a szervezetben. Nagyon kábult?

- Nem, inkább fáradt vagyok és szomjas.

- Holnapra kutyabaja - jegyezte meg a német. Pierre lehunyta a szemét és Lou apró tenyeréhez szorította az arcát, hálásan, valami nagyon-nagyon jó érzéssel. Csendben voltak..

A csillogó fehér holdfény darabokra töredező tükörré változtatta a rohanó Benue vizét. A folyó két partján hatalmas pálmák és tamariszkuszok sűrű koronái lógatták dús lombjaikat mélyen a mederbe. Ez a galériaerdőség, mintha valami hatalmas kertész szabályosan ültette volna el sorba a fákat, csak a vizet választja el a sztyeppétől két hosszú vonalban, a lefolyás mentén. A sápadtan izzó teliholdas éjszaka elég világos volt ahhoz, hogy megkíséreljék rajta a Lokodsába vezető utat. A csónak, orrában a néger kormányossal, gyorsan suhant a fenyegető szirtek között, és Lou elmondott mindent Pierrennek:

- Von Strassernek köszönheti az életét. Ő megleszte magukat azon az éjjelen, mikor megszöktek és találkoztak Lopezzel. Von Strasser kihallgatta a beszélgetésüket is. Hallotta, hogy maguk hárman rabolták el Loew és Thomas cégtől az ötszáz-ezer dollárt. Azt többen is tudták, hogy a dollár rablói ennél a századnál szolgálnak. A bolond professzor az expedícióval szintén a tolvajt hajszolta. Ugyanis az egyetlen fellelhető nyom Pierre Lorien volt.

A leány szünetet tartott. Pierre dermedten ült. A tág, fehér fény pompás sugárzással ragyogta be a vízre hajló hatalmas pálmakoronákat. Lou tovább beszélt:

- Akinek a hadügyben jó összeköttetése volt, az megtudhatta, hogy a Pierre Lorien név egy Joseph Morgen nevű légionista törzslapján áll. Én is azt hittem, hogy a kis osztrák azonos magával. Ezért igyekeztem kedveskedéssel a bizalmába férkőzni. Von Strasser volt az egyetlen védelmezőm és lovagias barátom ebben a szomorú környezetben, akit mindenbe beleavattam. Miután magukat kihallgatta, nyilvánvalóvá lett, hogy valami tévedés történhetett az összeírás körül, de bárhogy is állt a dolog, a tettesek mindenesetre megvoltak, és én útra keltem Von Strasserrel, négyük nyomába. Miután ösvérekkel mentek, ez a nyom sokkal világosabb volt annál, semhogy tévedhattünk

volna, így találtuk meg magát néhány órával később a Tuburi mocsárban, és öszvérháton magunkkal vittük Joláig.

- De... de hát - hebegte Pierre -, kicsoda maga tulajdonképpen?

- Thomas Kitty vagyok. A maga volt főnökének a leánya. Az én apám nemcsak a vagyonát, hanem a becsületét is elvesztette a lopás miatt. Mikor a nyomok Pierre Loriennal együtt elvesztek a légió második századánál, én módot találtam arra, hogy apám becsületét megkeressem és megtaláljam a sivatagban, vagy ott pusztuljak magam is. Volt annyi bátorságom, hogy beálljak a légió kávéházába.

- És most mit fog csinálni?

- Lagosban átadom magát a rendőrségnek...

Lagosból háromhetenként közlekedik egy hajó Európa felé. Körülbelül ennyi idő alatt összeverődik egy utas-rakomány, és aki hamarabb érkezik az indulási időnél, az várakozhat szépen a piszkos, forró, rossz szagú nyugat-afrikai kikötőben.

Big és Tonton már két napja heverték a külvárosi arab lebujszékakkal határolt szobájában, a férges gyékényen, s várták a hajót, amely másnapra volt jelezve. Ha huszonnégy órával később érkeznek, akkor három hétig várhattak volna Lagosban. Megmaradt értéktárgyaik árán jegyet váltottak Barcelonáig és türelmetlenül lesték a nap múlását. Annyi pénzük sem maradt, hogy egy jobb fogadóba szálljanak. A külváros egy disznóólyszerű bódéjában húzták meg magukat. Pőrére vetkőzve, tikkadtan feküdtek a padlón, és időnként kortyoltak a közöttük álló rumosüvegből. Az utcáról behangzó monoton zivaj, mint valami dobhártyára ható narkotikum, süppedtetten őket abba a gondolatlan, elbutult kábulatba, amely mintha a halálnak egy részlete lenne, nem bírt időbeli határokkal, állapotyszerű érzésekkel.

Tonton most mégis erőt vett magán. Már negyedszer hall valami furcsa nyöszörgést a szomszédos boxból. A kalandoröszön, amely nem tűr titkot a környezetben, arra készíti, hogy kifürkésze a nyöszörgés okát. Keresett egy repedést a deszkán és azt kifarigcsálta a késével, amíg olyan nagy lett a hasa-

dás egy része, hogy átláthatott rajta. Még az elállatiasodott rabló idegei is megborzadtak a szomszéd boxban eléje táruló látványtól. A padlón óriási kopasz kínai feküdt, majdnem teljesen meztelenül, és testét a keleti pestis bomlásnak indult fekélyei borították be végig. Csodálatosképpen még élt. Az arca feketén felpuffadt, hogy inkább görögdinnyére hasonlított, mint emberi fejre, a körülötte nyüzsgő légyraj miatt nyöszörgött, a legyek pedig egyre gyűltek, zsongva, mert közvetlen a beteg mellett egy felborult pálinkásüveg körül szirupos tócsa állt.

Vajon miért tartják itt ezt a beteget? Nyugat-Afrikában nem ritka a fekete himlő, egyáltalán nem ritka semmiféle szörnyű fertőző ragály, de az emberek annyira irtóznak ilyesmitől, hogy a legelső gyanús jelre feljelentik egymást a hatóságnál. Tonton a tizenkét éves néger boytól halálos fenyegetések árán megtudott mindent. A kínai gazdag kereskedő volt, aki itt szokott megszállni máskor is. Két nap előtt beteg lett és a fogadós nem akarja bejelenteni a hatóságoknak, mert... Hm... A kereskedő poggyászában többféle holmi van, amit a fogadós valószínűleg nem fog a világ végéig utána hordani a fellelhető törvényes örökösöknek.

Tontonnak esze ágába sem jutott a rendőrségre sietni. Általában nem az az ember volt, aki a rendőrséget sűrű látogatásokkal szerette volna zaklatni. Mindenki éljen és haljon, ahogy tud, és mindenki raboljon békességben. Ha a kínai meghal, mielőtt a hajó megérkezne, igényt fog tartani egy örökrészre. És nem valószínű, hogy a fogadós elzárkózzon kisebb áldozatok elől. Ő pedig világeletemben szerény ember volt. Visszafeküdt szépen a gyékényre aludni.

Ezután este hatig nem történt velük semmi nevezetesebb. Alkonyatkor felöltöztek és kimentek a kikötőbe, hogy lessék a hajót, amely már nem lehetett messze. A terméskő gát körül sűrű mocsokhalmokat himbált enyhén a dagály, homályos üvegű lámpák pislákoltak mindenfelé, és az utcai lacikonyhák sokféle kotyvaléka rossz szaggal gőzölgőit a kínai és arab sza-

kácsok főzőkanala körül. A hajóállomás vendéglőteraszán cite-rák és sípok nyekeregtek. Big hirtelen megkapta társa karját és berántotta a falmélyedés mögé.

Közvetlen közelükben Von Strasser és Pierre haladt egy fehér sapkás, ősz bajuszú emberrel. A két bandita jól ismerte ezt a fehér sapkás embert. Van Russel volt, egy hollandus, aki pénz-váltó- és menetjegyirodát tartott fenn Lagosban. Előző napon ők is tőle vették a jegyeiket. Jó messziről, óvatosan követték a három embert.

- Te érted, Big, hogy a fenébe került ez ide a Tuburi mocsárból?

- És az az átkozott német is vele van! Valószínűleg továbbci-pelte a fiút és most osztozni akarnak a dollárokon. Te!... Ezek is most vettek Russeltől jegyet a holnapi hajóra.

- Itt fognak maradni! - mondta határozottan Tonton.

Pierre és Von Strasser beléptek a kikötő egy jobb vendégfoga-dójának kapuján, és elbúcsúztak Van Russeltől.

A két bandita gyorsan tanácskozni kezdett. Terveket szőttek, fondorlatokat eszeltek ki, emberek életéről határoztak, leg-alábbis ők azt hitték. Közben azonban egy egész apró szúnyog a Stegomya-félék családjából Tonton homlokára szállott és enyhe viszketést okozva, megszúrta. Ez a szúnyog egyike volt azoknak a finomabb eszközöknek, amelyekkel ismeretlen ha-talmasságok az emberi sorsokat tetszésük szerint intézik.

A nagy karantén

Másnap a fogadóban egymással szemben ültek Lou és Pierre. Von Strasser tapintatosan magukra hagyta őket. .

- Most búcsúzzunk el, Kitty - mondta Pierre, rendes nevén szólítva a lányt -, magam akarok elmenni a rendőrségre, jelentkezni. Akkor is ezt tettem volna, ha nem találkozom magával. Nagyon tisztán és világosan látok mindent. Én nagyon megbűnhődtem azért, amit tettem, de az igazságszolgáltatásnak is felelni akarok. Volt valami, ami megzavarta eddig, Erika.

- Akit szeret - mondta a lány és továbbra is mereven figyelte Pierre-t.

- Nem szeretem. Azt hiszem, nem is szerettem. Örültséget tettem miatta, és az ember nehezen látja be, hogy nem is volt komoly alapja annak az örültségnek, amit elkövetett. Ezért ragaszkodtam olyan sokáig és kétségbeesetten Erikához lelkileg. Én már régen magát szerettem, de nem akartam belenyugodni abba, hogy az ok, ami miatt bűnöztem, ami miatt a sivatagban haldokoltam, egyszerűen csak ostobaság. Anélkül, hogy tudtam volna róla, görcsösen ragaszkodtam Erikához, mint indokláshoz. Ez mind-mind csak mostanában lett világos előttem.

Mind a ketten hallgattak.

- Most mondja meg nekem, Pierre, hol van elrejtve a táska?

- Jogom van hozzá, Kitty, hogy én magam adjam elő, vagy legalábbis önként közöljem az afrikai rendőrséggel. Ez enyhítené a büntetésemet.

- Igaza van. Joga van hozzá, hogy maga adja elő a táskát. De én fogom ezt a maga nevében megtenni. Mert... mert nem akarom, hogy jelentkezzen a rendőrségen.

Megint hallgattak.

- És miért nem akarja, hogy... jelentkezzen?

Kitty nem felelt. Pierre megfogta a kezét, megsimogatta.

- Nézze, valamit tennünk kell. Két ember útban van Franciaország felé, és ha előbb érnek a rejték helyhez, mint mi, akkor örökre elveszett az ötszázezer dollár, az édesapja becsülete és ennek a halálos kísérletének minden kiharcolt eredménye.
- Igaza van abban, hogy magának kell visszaadni a táskát. Én most elmegyek a postára, mert levelet várok az édesapámtól, addig maguk csomagoljanak össze mindent, és a hajón találkozunk. Útközben, vagy ha akarja, még innen, rádió útján értesítheti a marseille-i rendőrséget...
- Már tudom, hogy kit fogok értesíteni.
- Mindent magára bízok, Pierre... Gyengéden magához szorította a lányt, és most először végre megcsókolták egymást.

Mialatt Kitty a postára ment, Pierre és Von Strasser végzett a csomagolással. De alighogy leültek kifújni magukat, megjelent egy néger gyerek és levelet hozott számukra. „Nagyon leköteleznének, ha Marseille-ben egy megbízást intéznének el a White Star Line-nál” - állt a levélben -, „kérem, keressenek fel a fogadómban, ahová a néger boy elvezeti önöket. Őszinte hívük Van Russel.”

Ha Nyugat-Afrikából Franciaországba megy az ember, igazán hasznos szolgálatot tehet az olyan régen elszakadt európainak, mint Van Russel. Bizonyára fontos oka lehetett, ha zavarta őket. Követték a néger gyereket, aki a külváros egy fogadójához vezette őket. Lagos egészben véve olyan piszkos, hogy árnyalatnyi különbségeket észre sem lehet venni, tehát nem tűnt fel nekik a kültelki környezet. A néger fiú kinyitott előttük egy ajtót és beléptek. Abban a pillanatban az ajtó becsapódott mögöttük.

- Mi a csoda!...

Percekig alig láttak a homályban, azután borzadva ugrottak a szoba sarkába attól a nyöszörgő ember-formájú tömegtől, amelyet megpillantottak a gyékényen. Pierre fel akarta rántani

az ajtót, de zárva volt. Hallották, amint valami szekrényfélét tolnak eléje. Nekivetették a vállukat. A rossz levegőjű, legyek-től zsongó szobában ájulásszerű érzés csavarodott a torkukra, mint valami láthatatlan, vastag hurok. Autó zúgott... lépések dobogtak... azután ellökték a szekrényt, az ajtó kitárult, de mielőtt szólhattak, vagy védekezhetek volna, valóságos kötélhálózat csavarodott mindenfelől a testükre, gumibotütések zúgtak valahonnan és csodálatosképpen nem rablók, hanem rendőrök álltak körülöttük. Azután mintha zsákba dugták volna őket, a sötétben vergődtek...

Az egészségügyi rendőrök nem sok teketóriát csináltak. A riadóautóról egy hajóra dobták mindkettőjüket, és éjfélre már kikötött velük a hajó Santa Isabel szigetén, ahol a ragály gyanúsakat tartották fogva, a katonaság által őrzött nagy karanténban.

Kitty észrevette a két szökött légionistát, amint a hajó indulására várva, ott ácsorogtak a málhák körül. Óvatosan kikerülte, nehogy észrevegyék, és Von Strassert vagy Pierre-t kereste szemével. A hajó rozoga testét már megremegtették a turbínák, a málhák lassan mind eltűnedezték a partról, és Kitty még mindig nem látta közeledni útitársait. Hol késlekednek? Hogy kikerülje a két banditát, felment a fedélzetre, elfoglalta a kajütjét és az ablakból kémlelt ki szorongva.

- A két fickó most már jó helyen van - mondta Big.

Tonton csak kedvetlenül mormogott. Csuklójában, vállában furcsa hasogatást érzett és időnként görcs nyilallt a hasába. Már reggel óta érezte ezt a sokféle furcsa sajgást a testében, a cigaretta sem ízlett, zúgott a feje.

- Valami bajod van? - jegyezte meg Big.

- Azt hiszem... kiújult a maláriám...

Big lopva figyelni kezdte cinkosát. Észrevette, hogy arcbőre, amely még az előbb csak vértelenül sápadtnak látszott, most furcsa kénsárga árnyalattal kezd színeződni...

- Azonnal jövök - mondta hirtelen -, veszek egy francia újságot.

Gyorsan otthagyta cinkosát, elvegyült az utasok között, majd felsietett a hajóra. Ezeket a tüneteket már látta egyszer Agadeszben, saját szakaszának hadnagyán, de tizenöt év előtt, mikor Közép-Amerikában csatangolt a dokkokon, már többször megfigyelhette ezt a kénsárga arcbőrt. A diagnózisa helyes volt.

Tonton, mikor egyedül maradt, kimerülten dőlt az oszlopnak, hirtelen feléje siettek a házak, hegynek emelkedett előtte az utca, és valami langyos buggyanással telt meg a szája...

Kitty látta a csődületet az állomás tájékán, de nem sokat törődött vele. Elszoruló szívvel hallotta a jellegzetes dübörgő gurulást, ahogy felvonják a hajóhidat, szeretett volna lerohanni a partra. Pierre! Pierre! - sikongta belülről ijedten, de a barátait nem látta sehol, a harsogva fröcskölő propeller porrá tört hullámok között forgott egyre gyorsabban, a part megingott oda-künn és ment a hajó!

Santa Isabel szigete két méter magas vaslemez kerítéssel van körülvéve. A kerítés tetejét szöges drót szegélyezi és a kerítésen kívül csak egyetlen épület áll, a csendőrkaszárnya. A kaszárnya lábánál terül el a földrész legszomorúbb kikötője, a gátakkal négyszögbe fogott kopár parti rész. Némáság és csend üli meg a kikötőt. Ha tájékozatlan ladik, vagy motoros háromszáz méternyire közelíti meg a partot, akkor rálőnek. Minden száz lépésnél szuronyos csendőrök őrsége sétál a vasfal körül. Ami a vasfalon belül van, annak lehetőségéről, valóságáról a külső világnak nincs fogalma, mert csak lázálmodok és fantazmagóriák lidércnyomásos látomásaiban fordulhat elő.

Repülőgépről nézve a Nagy Karantén oblongum alakú, lapos barakkok szabályosan rendezett sora. A barakkok útján egy keskeny iparvágány halad, amelyen mindennap apró, fafűtéses mozdonyával néhány kocsiból álló vonat fut végig, és minden ajtónál megáll. A barakkokból kihordják a kocsira a halottakat, és a vonat megy tovább a másik barakkig, amíg útja végzetével eléri a sziget végében lévő temetőt. A játékszerre emlékeztető kis vasutacska napjában kétszer: reggel és este végzi el ezt az útját, minden szekció előtt aprót sípolva és türelmesen várakozva, miközben az izzadó mozdonyvezető közömbösen támaszkodik ki a lokomotív ablakán egy fényes nikkelrúdra. Esetleg ásít is.

A betegek és a halottak ezen a helyen olyan megszokottak, mint hivatalban az akták, és a temető nem szörnyűbb látvány, mint valami irattár. Ebbe az irattárba kerülnek, mint kivégzett percsomók, a tetemek.

A karanténnak nincs kórházi jellege. Ápolásban senkit sem részesítenek, egyforma undok kosztot hordanak szét. Itt nem a behozott betegeket gyógyítják, hanem a künn élő egészségeket védik. A cél az, hogy a hagymázos ember ne terjessze a betegségeket, és itt haljon meg, ne a társadalomban. Ha véletlenül nem hal meg, az sem baj. Akkor két hétig megfigyelés alatt tartják a fertőtlenítőtelepen, és az ócska gőzös visszapöfög vele a partra. Ez azonban ritka eset. Általában itt meghalnak. Aki csak tifusszal jön be, az kap hozzá pestist, aki a sárgalázból már felépülne, annál fellép a kolera, mint recidiva. A trópusi betegségek nagy részét még az orvostudomány sem ismeri.

Hólyagok, fekélyek, napok alatt sorvadó végtagok, rendszerezetlen szúnyogfajták ragályai, ismeretlen növények mérgei, kihalófélben levő törzsek ősi betegségei összezsúfolva, haldokló, sikoltozó, lázban rázkódó, esetleg látszólag teljesen egészséges, vagy szemmel láthatólag már órák óta halott emberek tömkelegében. Csak egy kísérleti- vagy megfigyelőállomás százezrekbe kerülne itt, valami európai elgondolású kórház ilyen területen, ennyi ápolttal talán milliókba is. De erről szó

sincs. A karantén nem ápol, csak elkülönít. Az a feje búbjáig karbolszagú, búvárruhában inspiciáló egyén, aki végighalad a szobákon, még csak meg sem nézheti a rengeteg beteget, működése kizárólag a beálló halál konstatálására szorítkozik. Az ugyancsak búvárruhás ápolók nem törődnek mással, mint a dühöngők és őrjöngők megfékezésével.

Von Strasser és Pierre rémülten kuporogtak törökülésben az ágyaikon. Tizenhatan voltak ebben a szobában. Velük szemben egy néger feküdt, aki először életében került ágyra és miután állandóan félt attól, hogy leesik, minduntalan leszállt a gyékényről és végignyúlt a betonpadlón, de engedelmesen tűrte, hogy az ápolók újra visszategyék a helyére. Jobbra tőlük egy arab feküdt, tenyérynyi bíborvörös kiütésekkel, lehunytt szemmel lihegett, és minden izma rezegni látszott. Von Strasser átérezte a teste forróságát, úgy tűzelt. Egy hatalmas matróz azt üvöltötte időnként hörögve: „Agyőőőő... Agyőőőő...”

- Azt hiszem - mondta hidegen Von Strasser -, innen már nem jutunk ki, kedves barátom.

- Nekem ki kell jutnom! — ismételte kétségbeesetten Pierre. - A táska! Senki sem tudja, hol az aktatáska. Benne van a becsületük. Ki kell jutnom innen! Ha valamelyik bandita hazaér, mielőtt én kijutottam innen, akkor örökre vége...

Egy vigyorgó néger ült velük szemben az ágyán, látszólag semmi baja sem volt, és azzal szórakozott, hogy papucsával agyonütötte a gyékényen nyüzsgő rovarokat. Bogarak, legyek, szúnyogok, kukacok vitték a csírákat itt egyik betegről a másikra.

- Ne kínozza magát, barátom - vigasztalta Von Strasser -, végre is minden mindegy. Ez a rendszer, amelyben az élet nagy parádéja vonul fel, nemcsak végtelenül komplikált és szomorú, hanem örökkévalóan bölcs is. Ne túlozzuk el az epizódok jelentőségét. Bizonyos szemszögből nézve minden csak epizód. Percek, századok, emberek, fajták, könnyek, örömök, - háborúk és hangulatok: minden csak epizód, minden csak részlete az ismeretlen Egésznek. Valamikor vagyonom volt, szép család-

dom, rangom és hatalmam: epizód. Szerencsére az is csak epizód, hogy elmentem Afrikába és az is csak egy jelentéktelen, múltó körülmény lesz, mikor ezen a piszkos gyékényen egy utolsó mozdulattal a halálba dermedek... Azt hiszem, nem sokára. Fázom... Nézze, ha én meghalnék, és maga kijutna innen, ezt... küldje el Mülhausenbe... az édesanyámnak...

Az első osztályú vaskeresztet húzta elő, szakadt, piszkos inge alól.

- Ezt is vissza kellett volna adni a rangommal együtt. Tannenbergnél kaptam.

Pierre értelmetlenül meredt a vaskeresztre. Nem tudott másra gondolni, csak a táskára, a táskára, amelyet Big ki fog húzni a csatorna alól és mindennek vége lesz! Szerette volna a falon összetörni a fejét dühében, amiért nem mondta meg Kittynek a rejtékhelyet. Ki fog jutni innen! Hogyan? A vaslemez kerítésen, a csendőrökön és a tengeren keresztül? Talán, mint halott. Mint Monte Christo? A halottakat biztos kiviszik a kerítésen túl a temetőbe. De ahhoz előbb meg kell halni, hogy odajusson... A hajába markolt kínjában és szerette volna kitépni.

Este megjelent a kis vasút. A hosszú füttyre rémült csend támadt. Az arabot és a délután még vigyorgó négert vitték ki holtan az ágy gyékényébe csavarva. Előbb azonban dróton függő kis fatáblácskát hurkoltak a bokájukra. A mozdony sípolt és a kerekek zörögve gurultak tovább a keskeny távú vágányokon. Azután távolabbról hallatszott a fütty és az ütközők pengve összelapultak, amint a kedélyes vonatocska másik barakk előtt állt meg. Az éjszaka itt kétszeresen fülledt volt. A karbol és a beteg testek összevegyült szaga, mint valami penészes mosogatórongy pihent az arcokon, és mindenki félt, mindenki a megőrülés ellen védekezett, mert kibírhatatlan volt a német matróz, aki pontosan minden öt percben, szinte dalolva hörögte, egyre erősödő skálázással: „Agyóóóó... Agyóóóó...”. Mondta volna állandóan, vagy ne szabályos időközökben, de így már előre reszkettek, előre tudták pontosan, hogy mikor

bugyborékol fel a súlyos, forró, sötét bűzben ez a zengő hör-gés.

Éjfélkor Von Strasser félrebeszélt. A szakadt moszkítóhálókön bederengő, tejszínű, kísérteties afrikai reggel már kihűlten találta a sokat szenvedett német tisztet. És ez a hajnal a búcsúzó matróz szemét is lefogta. Mire az első sárga kévék szétterültek a nap testéből, mely, mint egy óriási tearózsa bontakozott ki Santa Isabel keleti dombhullámai felett, megjelent a telhetetlen kis lokomotív, rövid sípolásával enni kérve. Feltették rá a két honfitárs kihűlt tetemét, és Pierre a sarokba húzódva érezte, hogy délig megőrül.

A sorsnak néha hihetetlenül különös, ijesztő tréfái vannak. Ezt az egész regényvéget úgy állította össze, hogy mikor Tonton kitervezte aljas csapdáját, Pierre és Von Strasser elvesztésére, már odaküldött a homlokára egy bérencet, azt az említett szúnyogot a Stegomyák családjából. És Von Strasser testével még el sem ért a kis vasút abba a szomorú irattárba, ahol minden befejezett percsomót egy kereszttel jelölt dossziéba tesznek el, mikor már ott feküdt megüresedett ágyán, pontosan Pierre mellett, Tonton is. Besüppedt szemgödrökkel, viaszos arccal, negyvenegy fokos láztól dobálva, úgy, ahogy behozták Lagos kikötőjéből, a hajó indulása előtt, mikor elkezdett vért hányni, és az emberek rémülten szaladtak szét mellőle: Sárgaláz!

Még különösebb bonyodalomnak tervezte a sors, hogy éppen ő mentse meg Pierre-t. Ő, aki ide juttatta. A sárgaláz adta az ötletet. Ez a betegség csak szúnyogok útján fertőz. A beteg ágyneműje nem veszélyes. Mielőtt a halottakat kiviszik, a saját gyékényükbe becsomagolják őket. Mindegyik egy-egy henger lesz.

Pierre gondolkozott...

Az esti gőzmozdony már elment, mikor Tonton egy irtózatoss hidegrázásban megkapta az utolsó vérömlést és a karbolszagú bűvár rövid mozdulattal feléje legyintett. A gyékény oldalát ráhajtották, hogy kézzel ne keljen érinteni és odább gurították a testét. A gyékényből font szabályos henger, belsejében egy

friss halottal, mozdulatlanul feküdt, mint valami hatalmas, sárga kanáli-cső. Éjfél után, mikor minden elcsendesedett, Pierre levette ágyáról a gyékényt, helyette rátette a halottat és kihengerítette. Saját gyékényét Tonton ágyára dobta és úgy csavarodott bele, mintha az ápolók hengerítették volna össze, így feküdt. Éveknek tűnt előtte az a néhány óra reggelig. Végre meghallotta a zörgést, felsípolt a lokomotív... Most!

Érezte, hogy óvatosan emelik és viszik, azután ledobják, úgy, hogy a fejét jól beüti valamibe. A kis vonat továbbment és újra megállt. Újabb tetemeket halmoztak föléje. Fájtak a csontjai és a mellkasa úgy összeszorult, hogy a bordáját érezte törni. Elájult...

Nem tudta, mióta lehet ájult. Mire magához tért, sötét volt körülötte a csend. Lassan ráeszmélt a valóságra. Nem a mozdonyban volt. A gyékénybe csavart halottakat lerakták egymás mellé a földre. A nap már közeledett legmagasabb állásához, és ötven fokon felüli meleg lehetett. Elviselhetetlen hullabűz özönlött a tetemek felől. A két öreg sírásó bágyadtan ült egy dombon a napsütésben.

- Várjunk egy fél órát - mondta az egyik -, akkor a nap éppen ide vetíti a domb árnyékát és könnyebb lesz mozogni. Gyere!

A hangok eltávolodtak. Várt, azután egyetlen gurulással kigördült a gyékényből. A sok sírdombbal fedezve magát, hason csúszott a sziget végéig, ahol néhány szikomorfa árnyékában süppedő nádaszt áztatott a víz a part tengerbe nyúló peremén. Itt meghúzta magát. Közvetlen a lábainál egy fatönkhöz kötve, kis ladik pihent a mélyre hajló lombok árnyékában. Magával hozott gyékényét a vízbe eresztette. A gyékényt azért hozta el, hogy a sírásók ne konstatálhassák egy halott hiányát, így ki tudja, mikor és miből veszik észre azt, hogy eltűnt? Talán nincs is pontos leltár minden emberről, és akkor egyáltalán nem veszik észre. Csak a fertőtlenítő fog megreklamálni egy hiányzó gyékényt, amelyet a barakkból még elvittek, és a temetőből már nem szolgáltatnak be. Elnyúlt a ladik fenekén, a vén szikomor vastag árnyékában, és elaludt. Mire felnyitotta a

szemét, már ragyogtak a csillagok és a sűrű levélrendszeren át kemény, ezüstös holdsugár csiklandozta meg a szemét. Lassan eloldotta a csónakot, óvatosan merítette evezőit a vízbe és megindult a szabadulás felé...

A bemerülő lapátok csobbanásnyi zajt sem okoztak, a mozduatlan víztükör hófehéren terült el a látóhatárig, és az ég is szinte izzott, mint egyetlen kerek szénszálas lámpa: a telihold, az egész mindenséget besugározhatná sápadt ragyogásával. Jó távolban már előtünedeztek Lagos elmosódó parti fényei, és Pierre, kiérve a legveszélyesebb zónából, bátrabban nyomta be az evezőt. A szabadságával együtt egy család becsületét is megmentette. Mert most már nem fog késedelmeskedni! Hagyta, hogy az éjszakai áramlat lejjebb sodorja a kikötő vonalából, nem akart semmit sem kockáztatni többé. Egy halászkikötő őrlámpásával került párhuzamba...

Még lejjebb sodortatta magát, amíg egy teljesen sötét partrész került szembe vele. Gyorsan kievezett, a ladikot meg sem erősítette, sőt még rúgott is egyet rajta, és keresztülvágta magát bozótokon, cserjéken, amíg kiért a város felé vezető útra.

Hajnalra eljutott a dombhajlásra, ahonnan egy páfrányokkal szegélyezett út vezetett a városba. A derengő fényben jól látszott a krétaszerű portölcsér, amely, mint gomolygó köd, ölte meg a várost, és csak a sárga napsugár tette láthatatlanná ezt az úszó ragály-felhőt, milliárd porszemecskét, amely Afrika városai felett vonul állandóan.

Van Russel már öltözködött, mikor beállított hozzá. A derék hollandus kicserélte felhasználatlan jegyét egy másikra, némi pénzt is adott Pierre-nek és a fiatalember azonnal a postára ment, ahonnan sürgönyt adott fel.

„Monsieur Thomas, Marseille, Cannebiere 21. Fél év előtt eltűnt táska a Rue de la MUT Munkásbiztosító sárga épületének esőcsatornája alatt, egy téglával zárt üregben van. Lorien.”

Mikor kilépett a posta előtt zajgó ember áradat rossz szagú torlódásába, nagy-nagy megkönnyebbüléssel gyújtott cigaret-tára, és boldog, mély sóhajjal szívta le az első szippantást.

Minden fonál lepereg

A nagy orsó forgott, a legtöbb fonál már elszakadt, és az utolsó fonalak leperegtek lassanként a végükig.

Egy grazi kocsmában szokott borozgatni Haftl Jeromos. Kissé már őszült, de egész jól belejött a címfestőmesterségbe. Régi kedélyéből mit sem veszített. Aranyszájú Szent Jánosa volt a bűrgereknek, mint sok világot bejárt, kalandokat átélt kvaterkázó cimborá.

- ...Valami bogara lehetett annak a bolond lepketudósnak - mesélte sokszor -, viszont máig sem értem, honnan tudta az én lövöldözésemet a csendőrökkel és honnan tudta, hogy én aznap éjjel elrejtettem valamit. Egy bizonyos: minden jóval traktált útközben, csak vezessem őt el oda, hová azon az éjszakán eldugtam a zsákmányomat. Két hónapig úgy éltem útközben, mint a Kék Úristen Bajorországban. Az is lehet, hogy valamivel jobban. De hogy ez a Wallis milyen arcot vágott, mikor én a kőlap alól előkotortam neki a megpenészedett tízezer Alban Bleu-cigarattát!... Gott im Himmel! Azt hittem, megőrül. Fogalmam sincs, hogy mit remélt ez ott, a kőlap alatt. Üvöltött rám, mint egy bika, ez a kedves Wallis Manfred tanár úr, és csak úgy tudtam tőle megszabadulni, hogy jól fejbe ütöttem. Prosit, Brüder!

- Sok szépet látott maga, Herr Haftl. De bizonyára meg is szenvedett érte. Azt mondják, a légióban szörnyű sorsuk van az embereknek.

- A légióban! Kvatsch! Sohasem lesz olyan jó dolgom, mint ott volt. Mióta eljöttem, hat és fél kilót fogytam...

Fél év múlt el a bűntény óta. Sir Godfried nem hallott többé hűséges detektívjéről, a jelentések egyszer csak megszűntek és Wallis nem jelentkezett többé. A milliomos azután azzal zárta

le az ügyet, hogy felemelte a jutalmat: kétszázezer dollár üti a márkát annak, aki a félmilliót megtalálja. Ugyanennyi reménnyel ajánlhatta volna fel az egésztest is. Nagystílú üzleti tevékenységei közben már jóformán megfeledkezett a dollárokról. De az öreg Thomas nem. Szinte eszelősvé vált az ügynek. Egyre szegényebb lett, egyre kevesebbet törődött üzleti dolgaival. A becsülete felett nem tudott napirendre térni és mániákusan hitte, hogy a dollárok ott vannak elrejtve, valahol az üldözés útvonalán. Az utcagyerekek, matrózok, boltosok mind jól ismerték ezen a vidéken az öreg Thomast. Ott bolyongott lefogyva, megöszülten, árnyékos szemgödrökkel, minden szabad idejében.

A leányától is alig kapott hírt, ismerősökkel nem érintkezett, vagy őt kerülték el, vagy ő kerülte ki azokat, és napról napra valami vonzotta a Rue de la Mur és Fort St. Jean között elterülő utcarészre... Itt ugrottak át a palánkon... Itt futottak fel a citadella felé. Tehát, ha elrejtették, akkor itt van valahol ezen a kis utcarészen, a telket határoló palánk és a szerpentinút között.

Ódon kapualjak alá benézett, és egyszer fényes nappal lehasalt a kanális fölé. Egy porladó madonnaszobor talapzatának felét szinte téglánként szedte szét. Ezért pénzbírságra ítélték. De semmi sem akadályozhatta meg abban, hogy minden nap, újra és újra folytassa kutató sétáit. Szeme ravasz vizsgálódással mozgott nyugtalanul az üregében, két kezét összefonta a háta mögött, és olykor gesztikulált is velük, ha magában beszélt. Közben ezerszer is elment a sárga épület mellett, amelynek csatornacsöve alatt a penész szép apró, zöld göröngyökkel díszítette fel a nagy disznóbőr táskát.

Azután jött egy ködös éjszaka. Marseille-ben sokszor előfordul, hogy ha vihar van a nyílt tengeren, a hirtelen lehűlés gomolygó, nagy páratömegeket szorít ki a partra és néhány óráig anyagtalannak tetsző, vastag lepel borít be mindent. Egyedül élt az öreg Thomas, mióta a leánya is elment messzire a dollárok után, a bejárónő megfőzte a kávé, és odaállította az asztal-

ra, ahogy szokta, azután elment és az öreg hozzáfogott egyszerű vacsorájához, amely kávéból és vajas kenyérből állt. Az első pár falat után abbahagyta. Nem tudott enni. Az ablakhoz lépett. Az úttest felett nagy villanylámpa függött, amely a ködön át, mintha gyászlepel borítaná, jókora szentjánosbogárnak látszott elmosódó fényével. Éppen ilyen éjszaka volt... fél éve sincs... itt, lent az utcán robogtak végig...

Csengettek!

...Akik ezen az éjszakán későn tértek haza a Rue de la Mur-i lakásukra, láthatták jól azt a lihegő öregurat, amint az út közepén sietett bukdácsolva, és hajadonfőtt, mert a kalapját is elvesztette valahol, a kezében egy papírt lobogtatott, időnként felkiáltott és feltámolgott a járdára, hogy nekidőljön a falnak, mert úgy érezte, hogy összeroskad.

Ott... Ott!... Közben mintha valóban ugyanaz a fél év előtti nap lenne; felszívódott a köd és kivillant a hold, néhány alacsonyan gomolygó, piszkos felhőrongy mögül...

Ott! Ott!... A sárga épület!... Az esőcsatorna éppen megcsillan a ráhulló fehér kévék visszfényében!... A vére úgy zakatolt a szívéből az agyába, és megint vissza, félelmes bűgással, hogy szakadatlan hörgés kering a tüdejében... A gutaütés veszélye nagyon közeli eshetőség... De azért nyögve letérdel és benyúl a nyirkos, hűvös üregbe...

- Hozzon valaki vizet! - kiabál ki a rendőrtanácsos és egy fiatal tisztviselő kigombolja Thomas ingét és gallérját. A zöld gyöngyökkel borított aktatáska ott fekszik az asztalon, és a tanácsos részvétellel veregeti a félájult ember hátát:

- Nyugalom, öregem, nyugalom, most már minden rendben lesz.

- Igen... Igen... Most már minden...

A rosszullet, a kimerültség, a túlfeszült lelkiállapot, hosszú hónapok idegőrlő szorongása, egy dúsan felbuggyanó férfizokogásban ér véget, ahogy az öreg Thomas két karjára borulva, fél

testtel végigterült a rendőrtanácsos sárga, bagószagú íróasztalán...

A rendőrség titokban tartotta a megkerült dollárok hírét, mert Kitty a hajóról megkábelezte, hogy vele egy fedélzeten utazik az egyik gyanúsított.

Így történt, hogy Big, midőn első útja a sárga ház esőcsatornájához vezetett, alighogy előkaparta a kő mögül az aktatáskát, amelyet természetesen üresen tettek vissza, két rendőrrel találta szemben magát. Hogy mi történt itt, az részleteiben sohasem derült ki. A jelentésben csak annyi állt, hogy a letartóztatott egyén ellenállást kísérelt meg, majd menekülni próbált és futás közben, az egyik rendőr golyójától találva, holtan rogyott össze. Nevezett többször büntetett előéletű egyén, ismert banditája a kikötői alvilágnak, akit a rablás ideje óta Marseille-ben sehol sem láttak megfordulni.

Az orsón egy újabb fonál szakadt el pergés közben. Az a két-három fonál, amely még pergett, most már egyenletesen csavarodott le az életfonalak megszokott útján...

Nem annyira a pénz, mint inkább a csodálatosan érdekes esemény arra indította Sir Godfriedet, hogy repülőgépen érkezzen Marseille-be. A szíve mélyén benne is élt valami halvány gyanú, hogy az öreg Thomasnak tudnia kellett a dologról. Annál jobban meghatotta őt most az ötszázezer dollár csodálatos története.

Közben Kitty is hazaérkezett, de neki már nem sok örömet jelentett a küzdelmek végső eredménye. Valamit hazahozott Afrikából a szívében, egy ragályt, amelyet semmiféle szúnyogfajta nem terjeszt, amely mégis állandóan virulens, mióta csak emberek élnek a földön. Ezt a betegséget Pierre tudta volna meggyógyítani nagyon könnyen, de ki tudja, mi lett Pierre-ből, és a kedves Von Strasserből, hová merültek el Lagos füledt embermocsarában? Csendes volt Kitty és nagyon szomorú.

Jó szagú, tavaszi nap volt Marseille-ben, egy teraszon ültek Kitty, Godfried és Thomas. És most mind a hárman mindent elmondtak, teljes lett az egész történet, a lopás napjától, egészen a lepketudós Wallis szomorú tévedéséig. Godfried, mint általában a petróleum-spekulánsok, bírt némi érzékkel a romantika iránt, és megtalálta a történet mélyén azt az el nem mondott motívumot is, amely Kitty előadásának halk melankóliájából rezgett ki, mikor Pierre-ről volt szó, a Tuburi-mocsárról és a lagosi fogadóban lezajlott őszinte párbeszédből. Tűnődött, és sokáig nézte a szivarjából felszálló három vékony, kék füstszálat.

- Kár lenne ezért a fiúért - foglalta össze a történetet Sir Godfried. - Ha volt valami bűne, sokszorosán megbűnhődött érte, és úgy látom - folytatta egy futó pillantást vetve Kittyre -, megvannak ennek a Pierre-nek a maga erényei is. Azután mindent expiált az én szememben azzal, hogy megsürgönyözte a rejtekhelyet, tehát ő szerezte vissza a pénzt. Úgy találom igazságosnak, hogy a kétszázezer dollár jutalmat elosszam Thomas, maga és a fiú között... Ne, ne, kérem, ne szóljon semmit. Kár lenne most összeveszni, mert valami előérzetem azt súgja, hogy ezt a pénzt úgymint közösen fogják felhasználni. Legközelebbi teendőjük az én tanácsom szerint az, hogy velem együtt áthajózzanak Amerikába. Holnapután indulok. Jöjjenek velem, menjünk együtt és meglátják, hogy minden a legnagyobb rendben lesz.

...Az öreg Thomas arcáról elsimultak a ráncok és szeme alatt az árnyékok derűs redőkké alakultak át, ahogy az sokat szenvedett, de végül révbe ért öreg emberek arckifejezésével szokott előfordulni. New York mindent meggyógyít. Még Kittyt is.

Mint már említettem, Sir Godfried kezei nagyon hosszúak voltak, különösen, ha megtoldotta őket néhány dollárral. Igazán nem kellett boszorkányság ahhoz, hogy Van Russeltől megtudja a hajót, amelyen Pierre elhagyta Lagost, és még egyszer

rúbb volt elfogadtatni a kábelmeghívást, amellyel Pierre-t New Yorkba irányította, az öreg Thomas pontos címét közölve.

És egy délután, midőn Thomas éppen meghallgatta Sir Godfried jó tanácsait egy százezer dolláros befektetést illetően, megérkezett Pierre. A fogadtatás ellen semmi kifogása nem lehetett, mert még a petróleumkirály is szeretettel ropogtatta meg a csontjait.

Csak Kitty állt szótlanul előtte és nem is tudott volna szólni semmit, úgy összeszorította valami a torkát. Így álltak egymással szemben némán, és mikor a bezáruló ajtó mögött először ért össze a szájuk, Sir Godfried azt mondta künn, a nagy, derűs erkélyen Thomasnak:

- Ugye, mondtam magának, hogy minden a legnagyobb rendben lesz.

VÉGE